

**Стратешки
план за
намалувањ
е на ризици
од
катастрофи
на Општина
Гостивар
2022 – 2026**

ПИСМО ОД ГРАДОНАЧАЛНИК

Катастрофалните настани случени во минатото на подрачјето на Општина Гостивар во текот на последните две децении, како што се поплавите (2010 год.), шумските пожари (2017 и 2019 год.), невремето проследено со град и луњи (2006, 2008, 2010 и 2012 год), или свлекувањето на земјиштето и одрони (2010, 2011 и 2013 г.). предизвикаа значителни последици по населението, локалната економија, општинската критична инфраструктура. Заедно со влошувањето на состојбата на животната средина и зголеменото влијание на климатските промени, очекувано е да настапи значително зголемување на фреквенцијата, интензитетот и магнитудата на овие настани, при што сè повеќе и повеќе луѓе ќе бидат изложени на нивните ефекти. Сето ова е дополнето со новите предизвици во поглед на зголемените опасности како што се мигрантската и бегалската криза од 2015 год., како и здравствената криза, предизвикана од пандемијата на КОВИД-19. Имајќи го сето ова во предвид, можеме да заклучиме дека општината се соочува и во наредниот период ќе се соочува со зголемен број на опасности и ризици, кои ќе влијаат врз нејзиниот одржлив и отпорен развој, погодувајќи ги граѓаните, особено најранливите (на пр. жени, млади, стари, лица со попреченост и др.), креирајќи нови социјални нееднаквости, како и последици по локалниот економски развој и останатите аспекти на општествениот живот.

Затоа, со цел за поуспешно справување со предизвиците на отпорноста, а врз основа на обврските кои општината ги има во пристапот на намалувањето на ризиците од катастрофи, го донесе Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар 2022 – 2026. Истиот има за цел да го унапреди намалувањето на ризиците од катастрофи на локално ниво, во сегментот на превенција, подготвеност, одговор и опоравок од природни катастрофи. Планот обезбедува стратешка рамка и сет на идентификувани краткорочни и среднорочни мерки и активности кои ќе обезбедат понатамошно зајакнување на отпорноста на општината и граѓаните со цел за градење на долгорочна отпорност кон постоечките и новите ризици и опасности. Стратешкиот план е резултат на спроведена анализа, истражување, виртуелни консултации со заинтересираните страни од локално ниво, како и вградување на нивните перцепции за постоечката состојба, приоритетните области, потребите и очекувањата.

Во името на Општина Гостивар и нејзините жители, се заблагодарувам на поддршката за подготовката на овој стратешки документ на проектот **„Подобрен капацитет за управување со кризи на општините во Северна Македонија“** (*Improved capacity for crisis response in municipalities in North Macedonia*) поддржан од Обединетото Кралство преку Владата на Обединетото Кралство, а имплементиран од страна на Институтот за демократија Социетас Цивилис од Скопје.

Градоначалник на Општина Гостивар

Арбен Таравари

Гостивар, Февруари 2022 год.

КРАТЕНКИ

Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

АД	Акционерско друштво	НШ – ШС	ЈП Национални шуми – Шумско стопанство Шар
ГИС	Географски информативен систем	ОПЦЕН	Оперативен центар
ГРЦУК	Главен регионален центар за управување со кризи	ПО ДЗС	Подрачно одделение на Дирекција за заштита и спасување
ДЗС	Дирекција за заштита и спасување	ПШС	Подружница на шумско стопанство
ЕЛС	Единица на локална самоуправа	РСМ	Република Северна Македонија
ЈЗУ	Јавна здравствена установа	РХБ	Радиолошка, хемиска и биолошка
ЈП	Јавно претпријатие	РЦ	Регионален центар
ЈПССО	Јавно претпријатие за стопанисување со спортски објекти	РЦУК	Регионален центар за управување со кризи
кв	Кило волт	РШУК	Регионален штаб за управување со кризи
км²	Квадратни километри	СВОТ	СВОТ Анализа означува анализа на силните страни, слабостите, можностите и заканите т.е. SWOT S-Strengths W-Weaknesses O-Opportunities T-Threats
ЛЕР	Локален економски развој	СОП	Стандардна оперативна процедура
ИМП	Итна медицинска помош	СУК	Систем за управување со кризи
МВР СВР	Министерство за внатрешни работи	ТД	Трговско друштво
ОВР	Сектор за внатрешни работи Одделение за внатрешни работи Гостивар	ТППЕ	Територијална противпожарна единица
МКФФИС	Македонски информативен систем за шумски пожари	ха	Хектари
мнв	метри надморска височина	УВ	Ултравioletово
м/с	метри во секунда	УНДРР (UNDRR)	Канцеларија на Организацијата на Обединетите нации за катастрофи (The United Nations Office for Disaster Risk Reduction)
МТС	Материјално-технички средства	ЦЈЗ ПЕ	Центар за јавно здравје – Подрачна единица Гостивар
ХЕЦ	Хидроелектрична централа	ОО ЦК	Општинска организација на Црвен крст
м3	кубни метри	ЦУК	Центар за управување со кризи
НРК	Намалување на ризици и катастрофи	ШС	Шумско стопанство
НУС	Неексплодирани убојити средства	ШСЕ	Шумско стопанска единица

Содржина

ПИСМО ОД ГРАДОНАЧАЛНИК.....	1
1. ВОВЕД.....	6

1.1 Кус осврт.....	6
1.2 Пристап и методолошка рамка на стратешкиот план.....	7
1.3 Предмет и задача на стратешкиот план.....	8
1.4 Начела на стратешкиот план.....	8
1.5 Вертикално и хоризонтално поврзување на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар со други документи.....	9
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ЛОКАЛНО НИВО.....	10
2.1 Организација на локалната самоуправа на подрачјето на Општина Гостивар.....	10
2.2 Организација на системот за намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар.....	11
2.2.1 Вовед.....	11
2.2.2 <i>Управување со кризи - надлежности на Општина Гостивар за управување со кризи...</i>	12
2.2.3 Заштита и спасување - надлежности на Општина Гостивар.....	13
2.2.4 Противпожарна заштита на подрачјето на Општина Гостивар.....	16
2.2.5 Здравствена заштита на подрачјето на Општина Гостивар.....	16
2.2.6 Субјекти на управувањето со намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар.....	17
3. ПРОФИЛ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР.....	18
3.1 Подрачје на општината и географија.....	18
3.1.1 Општи податоци.....	18
3.1.2 Хидрологија, пошуменост и земјиште.....	19
3.1.3 Климатски услови.....	19
3.1.4 Демографски карактеристики и домување.....	20
3.1.5 Социо-економски развој.....	21
3.1.6 Инфраструктура.....	21
3.1.7 Животна средина.....	22
3.1.8 Образование, здравје и култура.....	22
4. ПРОФИЛ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ.....	23
4.1 Општо за профилот на опасности.....	23
4.2 Профил на ризици и жешки точки на подрачјето на Општина Гостивар.....	26
4.3 Пожари.....	28

4.4 Поплави.....	28
4.5 Свлекување на земјиште и одрони.....	29
4.6 Екстремни временски појави.....	29
4.7 Загадување.....	30
4.8 Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето и животните.....	30
4.9 Други опасности.....	31
4.10 Проекции за идни можни климатски промени.....	31
4.11 Матрица на хронични стресови и акутни шокови за подрачјето на Општина Гостивар.....	32
5. СВОТ АНАЛИЗА.....	33
6. АНАЛИЗА НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ.....	35
7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ЦЕЛ НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР.....	36
8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ.....	38
8.1. Кус осврт.....	38
8.2 МАТРИЦА НА АКЦИСКИОТ ПЛАН НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР ЗА ПЕРИОДОТ 2022 – 2026.....	41
9. РЕАЛИЗИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН.....	54
9.1 Реализирање на стратешкиот план.....	54
9.2 Следење и евалуација на стратешкиот план.....	55
9.3 Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар – Рамка за следење.....	57
ПРИЛОГ 1 – Надлежности на Општина Гостивар се:.....	70
БИБЛИОГРАФИЈА.....	72

1. ВОВЕД

1.1 Кус осврт

Територијата на единицата на локална самоуправа Гостивар се наоѓа во западниот дел на Републиката, во горниот дел на Полошката котлина, во крајниот јужен дел на Гостиварското поле.

Истата, како дел од Полошкиот регион се карактеризира со профил на ризици и опасности кој е својствен како за регионот, така и за Република Северна Македонија. Зафаќа површина од **655 км² или 655,000 ха**, со население од 81,042 жители во градот Гостивар и 34 населени места. Спаѓа во групата на најгусто населени општини во Републиката. Географската положба на општина Гостивар

претставува детерминирачки фактор за подложноста и изложеноста, која во комбинација со другите елементи, има влијание на присуството и интензитетот на ризиците и опасностите кои се карактеристични за таа географска положба. Па, така, согласно изработената Процена на загрозеност на подрачјето на општина Гостивар од сите ризици и опасности од 2020 година¹, во профилот на опасностите доминираат: екстремните временски услови, поплавите, пожарите (шумските пожари), свлекувањето на земјиштето и поголеми одрони на земја, а во помал обем се присутни и другите опасности, како што се загадувањето на водата, воздухот и почвата, несреќите во железничкиот и патниотобраќај, земјотресите, опасностите поврзани со зголемениот број на мигранти и бегалци и др. Во овој контекст се и катастрофалните настани случени во минатото, како што се поплавите (2010 год.), шумските пожари (2017 и 2019 год.), невремето проследено со град и луѓи (од јуни 2006, јули 2008, јули 2010 и мај 2012 год), или лизгањето на земјиштето и одрони (2010, 2011 и 2013 г.). Заедно со влошувањето на состојбата на животната средина и зголеменото влијание на климатските промени, очекувано е да настапи значително зголемување на фреквенцијата, интензитетот и магнитудата на овие настани, при што се повеќе и повеќе луѓе се изложени на нивните ефекти. Сето ова е дополнето со новите предизвици во поглед на зголемените опасности како што се мигрантската криза или пандемијата на КОВИД-19.

Земајќи го сето ова во предвид, може да се констатира дека Општина Гостивар се соочува со зголемен број на опасности и ризици кои ја слабеат неговата отпорност и на подолг рок ги исцрпуваат локалните ресурси и капацитети, негативно влијаејќи на локалниот одржлив развој и сериозно погодувајќи ги граѓаните, особено најранливите (на пр. жени, млади, стари, лица со попреченост и др.). Со ова се зголемуваат предизвиците за нивно намалување и ублажување кои неопходно е да се адресираат, нагласувајќи ја потребата за ефективно управување со намалувањето на ризиците од катастрофи на локално ниво. Во тој контекст се наметнува потребата од вметнување на стратешкото планирање на намалувањето на ризиците од катастрофи како основа на понатамошниот отпорен развој на општина Гостивар. Последователно, во рамките на проектот „Подобрен капацитет за управување со кризи на општините во Северна Македонија“ (Improved capacity for crisis response in municipalities in North Macedonia) поддржан од Обединетото Кралство преку Владата на Обединетото Кралство, а имплементиран од страна на Институтот за демократија Социетас Цивилис од Скопје, во инклузивен и консултативен процес се подготви првиот **Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи² на Општина Гостивар.**

Под **отпорност** во смислата на овој документ се подразбира способноста на системот, заедницата или општеството кои се изложени на опасности да одолеат, апсорбираат, прилагодуваат, прилагодат, трансформираат и обноват од ефектите на опасност навремено и ефикасно, вклучително и зачувување и обновување на основните структури и функции преку управувањето со ризик.

Извор: Терминологија на УНДРР
<https://tinyurl.com/fv3c9zw7>

1.2 Пристап и методолошка рамка на стратешкиот план

Процесот на подготовка, изработка и усвојување на стратешкиот план ја следи постојната рамка за стратешко планирање на локално ниво во Републиката. Преку инклузивен и консултативен процес кој поради пандемијата на КОВИД-19 беше организиран виртуелно во периодот февруари – јуни 2022 год., при што се дискутираа и определија профилот на опасности, визијата, мисијата и целите на планот, како и приоритетите и мерките и активностите во рамките на следниот четиригодишен период значително зајакнувајќи ја отпорноста на општината. И покрај предизвиците на здравствената

¹ Ажурирана Процена на загрозеноста на подрачјето на Општина Гостивар од сите ризици и опасности од 30.01.2020 година, Совет на Општината, бр.08-222/1.

² Намалувањето на ризици од катастрофи во контекст на овој документ е дефинирано во дел 2, точка 2.2.1 на страна 9 од овој документ.

криза предизвикана од КОВИД-19 пандемијата, како и строгите протоколи и процедури за организирање на вакви и слични настани, се успеа во постигнување на задоволително ниво на инклузивност и партиципативност во подготовката на овој план и се воспостави пример, кој како добра практика, може да и послужи на општината за подготовка и ажурирање на слични и исти документи во наредниот период.

Методолошкиот пристап за подготовка на стратешкиот план е идеално избалансиран помеѓу рамката на истражувањето и целите што треба да се постигнат со вклучување на методи и алатки што ќе го поддржат тоа. Како резултат на тоа, врз основа на карактеристиката на задачата, се применија следниве методи на истражување:

- *Анализа на содржината* - во текот на првата фаза од задачата, содржината на сите доставени стратешки планови, документи, извештаи и публикации од значење за стратешкото планирање на локално ниво беа разгледани и анализирани.
- *Компаративната анализа* - се користеше за споредба на избрани решенија (концептуални, нормативни и практични) за анализа помеѓу глобалното/националното/локалното ниво за стратешки документи од овој вид.
- *Комбиниран квантитативен/квалитативен дизајн на истражувањето* – за време на задачата се применија он-лајн прашалник за заинтересираните страни од општината, полуструктурирани интервјуа со нивните претставниците, како и консултативна виртуелна фокус група.
- *Квалитативен дизајн на истражувањето* – за време на кодификацијата на добрите практики и примена на методот на триангулација за валидација на податоците од канцелариското истражување, истражувањето и консултациите.

Од аспект на следење на рамката на стратешко планирање, подготовката на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар ги содржеше следните чекори:

- Анализа на поставеноста на единицата на локална самоуправа Гостивар;
- Анализа на рамката за управувањето со намалувањето на ризикот од катастрофи на локално ниво;
- СВОТ-анализа³;
- Анализа на засегнатите страни на локално ниво;
- Дефинирање на визијата, мисијата и целите на стратешкиот план;
- Дефинирање на приоритетните области од стратешкиот план;
- Подготовка и усогласување на акцискиот план со мерки и активности;
- Следење и евалуација на реализацијата на стратешкиот план.

1.3 Предмет и задача на стратешкиот план

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар има за цел да го унапреди намалување на ризици од катастрофи на локално ниво, во сегментот на превенција, подготвеност, одговор и опоравок од природни катастрофи. Планот обезбедува стратешка рамка за развојот на пристапот на намалувањето на ризици од катастрофи на локално ниво, како и за преземање на низа мерки и активности кои се реални, практични и применливи и кои ќе обезбедат понатамошно зајакнување на отпорноста на општината и граѓаните со цел за градење на долгорочна отпорност кон постоечките и новите ризици и опасности на подрачјето на општината. Овој стратешки план е резултат на спроведената анализа и проценка на расположливите податоци и информации, профилираните опасности и ризици, организирањето на функционирањето на субјектите на локално и регионално ниво, истражувањето на консултантот, спроведување на виртуелните консултации со заинтересираните страни од општината, како и вградување на нивните перцепции за постоечката состојба, приоритетните области, потребите и очекувањата.

³ СВОТ Анализа означува анализа на силните страни, слабостите, можностите и заканите т.е. SWOT S-Strengths W-Weaknesses O-Opportunities T-Threats.

1.4 Начела на стратешкиот план

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи се заснова на следниве начела:

а) Начело на приоритет: Намалувањето на ризици од катастрофи е приоритет на национално и локално ниво.

б) Начело на интегрирано дејствување: Мерките и активностите кои се спроведуваат во намалувањето на ризици од катастрофи се засновани во нормативните, институционалните и програмските рамки на субјектите на системот на пристапот за намалување на ризици од катастрофи.

в) Начело на меѓусекторска соработка: Имплементацијата на стратешкиот план се заснова на оперативни постапки, комуникација, координација и соработка на субјектите на системот на пристапот за намалување на ризици од катастрофи и се врши во духот на меѓусекторската соработка и партнерство.

г) Начело на рамноправност и заштита на човечките права: Во рамките на реализацијата на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи за подрачјето на Општина Гостивар, ќе се води грижа за почитување на начелото на рамноправност на половите, при што ниту една мерка или активност не треба да доведе до загрозување на истото. Исто така, мерките и активностите треба да се засноваат на почитувањето на основните човечки права и треба да бидат достапни до сите категории на граѓани, вклучувајќи ги и ранливите групи (жените, лицата со попреченост, младите, старите, етничките заедници и сл.).

д) Начело на информирање на јавноста: Единицата на локална самоуправа Гостивар во согласност со утврдената процедура навремено и целосно ќе ја информира јавноста за аспектите на намалувањето на ризици од катастрофи, релевантните информации и податоци за опасностите и ризиците, како и мерките и активностите за заштита од нивните последици, одговор и опоравок вклучувајќи ги и граѓаните.

1.5 Вертикално и хоризонтално поврзување на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар со други документи

Како стратешки-акционен документ за подобрување на отпорноста и намалувањето на ризиците од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар, овој стратешки план е заснован врз постоечката законодавна рамка на пристапот за намалување на ризици од катастрофи и ги следи глобалните, националните, регионалните и локалните стратешки документи, програми и планови.

➤ **Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи за Општина Гостивар и глобалната рамка за намалување на ризици од катастрофи**

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар е поврзан со современата рамка за управување со намалувањето на ризици од катастрофи, одржлив развој и климатски промени. На тој начин придонесува за исполнување на обврските на државата кои произлегуваат од овие документи. Така на пример, во контекст на **Рамката за намалување на ризици од катастрофи од Сендаи 2015 - 2030**⁴ изработката на ваков плански документ е во контекст на исполнувањето на целите и препораките кои произлегуваат од истата, а особено на **Цел Е: Значително зголемување на бројот на држави со национални и локални стратегии за намалување на ризици и катастрофи до 2020 год.**⁵, како и четирите приоритети од оваа рамка. Во поглед на **Целите на одржливиот развој**⁶, се поддржува исполнувањето на определени цели, како и практичната имплементација на член 8 од **Парискиот договор за климата**⁷.

⁴https://www.preventionweb.net/files/43291_sendaimrameworkfordrren.pdf

⁵ Во Рамката од Сендаи рокот за оваа цел е наведен до 2020 год., истиот се продолжува до 2030 година.

⁶https://www.unisdr.org/files/46052_disasterriskreductioninthe2030agend.pdf

⁷https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

➤ **Вертикално поврзување со националните и регионалните документи**

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар ги следи националните и регионалните стратегии и документи со цел за обезбедување на синергија при нивното реализирање. За жал не е донесена Национална стратегија за намалување на ризици од катастрофи како основен документ со кој ќе се воспостави стратешката рамка на управувањето со намалувањето на ризиците од катастрофи во државата. Исто така, Националната стратегија за заштита и спасување беше донесена за периодот 2014 – 2020 год., а во тек е подготовка на нова стратегија и не можат да се ускладат мерките и активностите. Сепак, со оглед на оваа постоечка состојба, препорачливо е при евалуацијата на среден рок да се изврши ажурирање на овој план со донесената стратегија за заштита и спасување и доколку се донесе национална стратегија за НРК. Од друга страна, стратешкиот план е индиректно во корелација со други стратешки, програмски и плански документи, од поширокиот сегмент на управувањето со намалувањето на ризици од катастрофи, како што се Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021 – 2026 со Акционен план за периодот 2021 – 2023 год., Националната стратегија за заштита на природата 2017 – 2027, Планот за подготвеност и одговор на здравствениот систем при справување со итни, кризни состојби и катастрофи (2017), Акциониот план за превенирање на штетните влијанија и последиците од студеното време и студените бранови врз здравјето на населението во Република Македонија (2011), Акциониот план за превенирање на последиците од топлотните бранови врз здравјето на населението во Република Македонија (2011). На регионално ниво постојат допирни точки со Програмата за развој на полошкиот плански регион 2020 – 2024 год.

➤ **Хоризонтално поврзување со локалните стратешки, програмски и плански документи**

Општина Гостивар има донесено локални стратешки, програмски и плански документи од областите под нејзина надлежност, но сепак овој стратешки план за намалување на ризици од катастрофи е во корелација со постоечките обезбедувајќи синергија при нивното реализирање. Така на пример, според доставените документи, овој план е во согласност со следниве: Стратегија за локален економски развој на Општина Гостивар; Процена на загроеноста на подрачјето на Општина Гостивар од сите видови на ризици и опасности од јануари 2020 година; Процена на загроеност на Општина Гостивар од природни непогоди и други несреќи од 2020 година; План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од 2020 година, План за рурален развој и развој на земјоделството; План за реализација на целите и задачите што произлегуваат од развојот на Полошкиот регион; Програма за развој на Општина Гостивар (годишна); др. планови, програми и стратегии за развој на сите локални дејности.

2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ЛОКАЛНО НИВО

2.1 Организација на локалната самоуправа на подрачјето на Општина Гостивар

Седиштето на ЕЛС Гостивар е во истоименото населено место, градот Гостивар. За извршување на општинските надлежности формирана е општинска администрација со свои надлежни органи. Со одлуката за внатрешна организација на Општина Гостивар се дефинираат организацијата, делокругот и начинот на извршување на задачите и обврските на администрацијата, облиците и раководењето со истата. Во табелата подолу е даден основен преглед на општинската администрација, при што деталните надлежности, обврски и одговорности се дадени во **Прилог 1**.

Општина	Градоначалник	Општински совет (советници)	Сектори/одделенија
Гостивар	д-р Арбен Таравари	31	• Сектор за урбанизам, сообраќај, комунални дејности и заштита на животната средина

			<ul style="list-style-type: none"> • Сектор за правни, општи и организациони работи; • Сектор за финансиски прашања; • Сектор за јавни дејности • Сектор за инспекциски надзор; • Одделение за внатрешна ревизија; • Одделение за управување со човечки ресурси; • Територијална противпожарна единица.
--	--	--	--

Табела – Преглед на општинската администрација на ЕЛС Гостивар⁸

На територијата на општината функционираат јавни претпријатија (ЈП Комуналец, ЈП Паркинг и зеленило и ЈПССО „Младост“ Гостивар;), јавни установи и служби, како и подрачни единици на државната власт. Активно функционираат 8 урбани заедници во самиот град и 34 постојани месни заедници во населените места преку кои се остварува месната самоуправа како облик на изразување на заеднички интерес на граѓаните и заради давање придонес за решавање на нивните секојдневни потреби во непосредната околина на подрачје за кое тие се основани и вклучување во системот на одлучување во локалната самоуправа – Балин Дол, Беловиште, Бродец, Вруток, Горна Бањица, Горно Јеловце, Горна Гоновица, Дебреше, Долна Бањица, Долно Јеловце, Долна Гоновица, Железна Река, Здуње, Корито, Куново, Лакавица, Лешница, Мало Турчане, Мердита, Митрој Крсти, Падалиште, Печково, Симница, Србиново, Сушица, Страјане, Равен, Речане, Трново, Тумчевиште, Кафа, Форино, Чајле и Чегране. Во Општина Гостивар активно делуваат здруженија на граѓани од кои 5 организации од национален карактер и 38 организации од локален карактер, вклучувајќи ја и Општинската организација на Црвен Крст.

2.2 Организација на системот за намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар

2.2.1 Вовед

Според Канцеларијата на Организацијата на Обединетите нации за катастрофи – УНДРР (The United Nations Office for Disaster Risk Reduction - UNDRR), **управувањето со намалувањето на ризиците од катастрофи претставува примена на политиките и стратегиите за заштита од новите ризици од катастрофи, намалување на постојниот ризик од катастрофи и управување со преостанатиот ризик, придонесувајќи за отпорност и намалување на загубите од катастрофи.**⁹ Од друга страна, стратешките документи т.е. планови ги дефинираат целите и приоритетите кои преку реализирање на соодветни мерки и активности во определен временски период треба да придонесат за намалување на ризикот и зајакнување на отпорноста на општествата и заедниците.

Во Република Северна Македонија управувањето со намалувањето на ризикот од катастрофи се реализира на сеопфатен начин преку системите за управување со кризи и заштита и спасување, како и преку останатите области и надлежности на локално ниво, а тоа се првенствено противпожарната и здравствената заштита, како и преку вклучување во останатите надлежности на ЕЛС Гостивар на

Намалувањето на ризикот од катастрофи има за цел да ги превенира новите и да ги намали постојните ризици од катастрофи и да го управува преостанатиот ризик, со што се придонесува за зајакнување на отпорноста и последователно постигнување на одржливиот развој.

Извор: УНДРР

<https://tinyurl.com/ubdb2xhc>

⁸ Податоците се превземени од веб страницата на Општина Гостивар: <http://gostivari.gov.mk/>

⁹ <https://www.undrr.org/terminology/disaster-risk-management> Пристапено на 22.02.2021 год.

пр. урбанизам, заштита на животна средина, образование и др. Во контекст на овој стратешки план, подолу е дадена поставеноста управувањето со кризи, заштитата и спасувањето, противпожарната и здравствената заштита на локално ниво. Вклучувањето во останатите надлежности и области практично се реализира преку идентификување и реализација на соодветни мерки и активности.

2.2.2 Управување со кризи - надлежности на Општина Гостивар за управување со кризи

Во справувањето со кризи, општината:

- ги следи состојбите, дејствијата и појавите кои можат да доведат до настанување на криза во општината;
- донесува процена на загроеноста од ризици и опасности за настанување на кризна состојба на подрачјето на општината;
- донесува програма за ревитализација на општината по елиминирањето на кризата;
- одлучува за висината на средствата за управување со кризи од буџетот.

Согласно ЗУК, член 5, општина Гостивар во рамките на своите надлежности утврдени со закон, има обврска за свои потреби, заради ефикасна превенција и рано предупредување од потенцијална кризна состојба да врши процена на ризиците и опасностите на локално ниво, да ги утврдува потребите и да ги планира ресурсите и ги спроведува одлуките на Владата во врска со управување со криза на подрачјето на општината. Процената на загроеност за општина Гостивар ја изработува РЦУК Гостивар. Во справувањето со криза градоначалникот на општината, обезбедува координација на учесниците во системот за управување со кризи на локално ниво. Јавните претпријатија, јавните установи и служби на подрачјето на општината имаат обврска да се подготвуваат за извршување на нивните функции и задачи за превенција и справување со ризици и опасности кои можат да

предизвикаат криза или кризна состојба во државата или на одреден нејзин дел. Посебните надлежности се предвидени со Законот за управување со кризи и опфаќаат заштита и спасување на вработените, учество во обуки, вежбовни и други активности за превенција и справување со кризна состојба, ставање на располагање на сопствените ресурси, преземање на активности во случај на настанување на ненадејна несреќа или кризна појава, планирање и преземање на потребни превентивни мерки и градење капацитети за справување со кризи и непогоди од поголем интензитет, финансирање на активностите од сопствени извори и остварување на други обврски.

➤ На оперативно-стручно ниво се формира **Регионален штаб за управување со кризи Гостивар** и раководи со активностите за превенција и справување со кризни ситуации на подрачјето на општините Гостивар, Врапчиште и Маврово и Ростуше. Раководи раководителот на РЦУК Гостивар, а составен е од висок претставник на ЕЛС (градоначалниците или назначени претставници), претставници на подрачните единици на министерствата, претставник на ПО ДЗС во Гостивар, на ОО ЦК Гостивар, како и по потреба останати членови (претставници на јавните комунални претпријатија и др.).

Редовните седници на штабот се свикуваат најмалку два пати годишно, а по потреба и почесто. Вонредните седници на штабот се свикуваат заради итна превенција или справување со кризна ситуација. РЦУК Гостивар донесува заклучоци во форма на заклучок одлуки, препораки, насоки и други мерки и активности.

РЦУК Гостивар има надлежност над подрачјето на општина Гостивар и општините Врапчиште и Маврово и Ростуше, каде локалното покривање на општината се врши со поединечно определено лице. ГРЦУК Тетово е главен регионален центар за управување со кризи кој е надлежен за полошкиот регион и работи непрекинато 24 часови, 7 дена во неделата. Дежурната служба може да се добие на карактеристичниот и бесплатен телефонски број 195, кој во блиска иднина ќе биде заменет со Европскиот број за итни повици Е-112.

rcukgostivar@cuk.gov.mk

➤ **Функции и задачи на ЕЛС Гостивар во услови на прогласена кризна состојба**

Според ЗУК, член 30 (29/05) *кризна состојба* се прогласува заради справување со состојба која претставува ризик по добрата, здравјето и животите на луѓето и животните или опасност по безбедноста на Републиката или на нејзин дел. На регионално/локално ниво функционира РШУК Гостивар и раководи и се имплементираат активности за справување со кризната состојба. Обврски на ЕЛС Гостивар со просторни сили за заштита и спасување, јавните претпријатија и ТППЕ во услови на прогласена кризна состојба се следниве¹⁰: проценување на настанатата кризна состојба, активирање на просторниот штаб за заштита и спасување, активирање на оперативните планови и интерни процедури, активирање на просторните единици за заштита и спасување и ставање во функција на сите ресурси во рамките на општината (ЈП, ОО ЦК и невладини организации), подготвување на комуналните потреби на предвидените собирни места за евакуирани граѓани, ангажирање на граѓаните во урбаните заедници, односно месните заедници и нивна координација на активностите во справување со кризата; организирање на работа на комисија за утврдување на штетите настанати од кризната состојба; мобилизирање на просторните единици за заштита и спасување и ставање во функција на сите ресурси во рамките на општината и поддршка на државните институции со силите и капацитетите на ЈП и ТППЕ. Општина Гостивар има и конкретни задолженија во рамките на справувањето (реакција и поддршка) со индивидуалните ризици/опасности и тие се дел од *Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите од системот за управување со кризи во прогласена кризна состојба*.¹¹

2.2.3 Заштита и спасување - надлежности на Општина Гостивар

Системот за заштита и спасување е воспоставен во 2004 год. со цел за заштита на населението, животната средина, материјалните добра, природните ресурси, биодиверзитетот и културното наследство од природни непогоди и други несреќи во мир, вонредна и воена состојба. Општина Гостивар, како и другите општини во државата има определени надлежности според Законот за заштита и спасување, и тоа како општи надлежности и надлежности на Советот на општината и Градоначалникот¹² и тие се прикажани во табелата подолу. Од нив, најзначајни се донесување на процена на загрозеност и планска документација за заштита и спасување, формирање на просторни сили за подрачјето на општината, како и формирање на Општински штаб за заштита и спасување. Исто така и јавните претпријатија, установи и трговски претпријатија имаат свои обврски за заштита и спасување според предметниот закон. Од друга страна, граѓаните на Општина Гостивар ги имаат следниве права и должности: да учествуваат во заштитата и спасувањето; да извршуваат материјална обврска и да се оспособуваат и подготвуваат за самозаштита, како и учество во заштитата и спасување. Надлежност над подрачјето на Општина Гостивар има Подрачното одделение на ДЗС со седиште во Гостивар.

¹⁰ Центар за управување со кризи. Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите на системот за справување со кризи во прогласена кризна состојба. 2016. стр.16-17.

¹¹ <https://cuk.gov.mk/files/Standardni%20operativni%20proceduri%20B5%20mkd.pdf>

¹² Надлежностите на ЕЛС се општи обврските кои произлегуваат од од Законот за заштита и спасување (пречистен текст), додека надлежностите на Советот на општината и градоначалникот се дефинирани со членовите 34, 35 и 36 од Законот за заштита и спасување (пречистен текст).

Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

Надлежност на ЕЛС	Надлежност на Совет на ЕЛС/Град Скопје	Надлежност на Градоначалник
Формираат Просторни сили за заштита и спасување	Одлучува за воспоставување на потребна организација за заштита и спасување и за спроведување на мерките за ЗИС.	Го предлага Планот за заштита и спасување.
Изработка на Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи и План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи	Донесува Годишна програма за заштита и спасување	Ја следи состојбата во врска со реализацијата на донесените одл од Советот на ЕЛС за спречување на настанувањето и за отстранувањето на последиците од природните непогоди и други несреќи.
Вградување на предвидените и планираните мерки за заштита и спасување во редовното планирање и работа	Донесува Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи на општината/Град Скопје	Одговорен е за подготвеноста на силите за заштита и спасување единицата на локалната самоуправа ги формирала.
Уредување на просторот и изградба на објекти, во функција на заштита и спасување	Донесува План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи	Одлучува за ангажирање на силите за заштита и спасување кои единици на локална самоуправа ги формирала
Воспоставување организација и систем потребни за заштита и спасување	Донесува одлука за формирање на просторни сили за заштита и спасување.	Раководи и ги координира активностите за заштита и спасување ги спроведува единицата на локалната самоуправа до активирањето подрачните штабови
Обезбедување материјална база, персонал и други ресурси потребни за извршување на планираната организација	Заради отстранување на последиците од настанатите природни непогоди и други несреќи, ги утврдува обврските на јавните претпријатија, установи и служби од локален карактер кои тие ги основале во: гаснење на пожари и спасување на луѓе и имот при сообраќајни, техничко-технолошки и други несреќи; расчистување на локални патишта, улиците и другите инфраструктурни објекти во случај на непроодност поради врнежи од снег, наноси од снег, голомразица, наноси од земја предизвикани од силни врнежи, одрони, лизгање на земјиштето и друго; укажување на прва медицинска помош во случај на појава на зголемен број на заболени и повредени и спречување на ширењето на заразни болести; заштита на животните и растенијата во случај на појава на болести, штетници и други природни непогоди.	Го следи остварувањето на акциите за расчистување на локални патишта, улиците и другите инфраструктурни објекти во случај на настанување на природни непогоди или и други несреќи на подрачјето на единицата на локалната самоуправа
Преземање на активности и мерки за заштита и спасување кои задолжително се преземаат во случај на непосредна опасност (прибирање податоци за можна опасност; известување на субјектите преку системот за врски; зголемена готовност и активирање на надлежните субјекти и силите за заштита и спасување; обезбедување на јавен ред и мир во загрозеното подрачје; преземање други мерки за заштита и спасување)	Ја следи подготвеноста на единицата на локалната самоуправа за заштита и спасување	Бара помош во ангажирање на просторните сили за заштита и спасување, формирани кај правните лица од подрачјето на единицата на локалната самоуправа
Преземање активности и мерки кои задолжително се спроведуваат за отстранување на последиците (процена на штети и последици; санација на подрачјето зафатено со несреќата; обезбедување и давање на неопходна помош на населението; спроведување на здравствени и епидемиолошко хигиенски мерки; спроведување на мерки за заштита на растенијата и производите од нив; организирање на снабдувањето и на комуналните услуги заради брзо нормализирање на животот).	Одлучува за висината на средствата потребни за заштита и спасување од буџетот на единицата на локалната самоуправа	Во услови кога со силите за заштита и спасување од точката 4 на член ако не можат да се отстранат последиците од природните непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, бара ангажирање на републичките сили за заштита и спасување
Изградба на јавни за солништа за задоволување на потребните капацитети за засолнување на луѓето, материјалните добра и културното наследство од своето подрачје.	Одлучува за висината на средствата од буџетот на единицата на локалната самоуправа за надомест на штета од природни непогоди и други несреќи	Назначува одговорно лице за заштита и спасување или формира одделение
Градот Скопје како посебна единица на локалната самоуправа ги координира активностите во областа на заштитата и спасувањето на своето подрачје и во заштитата и спасувањето на општините од Градот Скопје кои се должни да соработуваат и постапуваат по насоките од Градот Скопје. За остварување на оваа надлежност Градот Скопје формира Градски штаб за заштита и спасување	Одлучува за распределба на хуманитарна помош наменета за настраданото население во единиците на локалната самоуправа.	
Обезбедува финансиски средства за единиците на локалната самоуправа за потребите на заштитата и спасувањето од сопствените средства во својственост		

2.2.4 Противпожарна заштита на подрачјето на Општина Гостивар

Пожарникарството е дел од системот за заштита и спасување и е надлежност на Општина Гостивар. Општината има формирано своја територијална противпожарна единица и преку истата се реализира противпожарната заштита. ТППЕ брои 31 пожарникари и е главен оперативен ресурс на општината за справување со кризи и катастрофи, со оглед на нивната главна дејност која се состои од гаснење на пожари, спасување на животот на граѓаните и заштита на имотот кои се загрозени од пожари и експлозии, укажување на техничка помош при незгоди и опасни ситуации, како и извршување на други работи при несреќи и непогоди. Општина Гостивар во рамките на своите материјални

можности обезбедува потребни услови за квалитетна и технички стручно подготвена ТППЕ, која ќе може брзо и ефикасно да дејствува на целото подрачје на општината.

2.2.5 Здравствена заштита на подрачјето на Општина Гостивар

Со оглед на фактот дека пандемијата на COVID-19 сериозно ја погоди државата, заедниците и граѓаните на еден досега невиден начин и дека здравствените ризици се присутни повеќе од било кога, важно е да се претстават основните надлежности на општината во сегментот на здравствената заштита, а првенствено во делот на превенцијата и справувањето со заразните болести. Надлежностите од сегментот на здравствена заштита се дефинирани со **член 22 од Законот за локална самоуправа** и се состојат од учество во управувањето со мрежата на јавни здравствени организации и објекти од примарна здравствена заштита кои треба да вклучат застапеност на локалната самоуправа во сите одбори на сите здравствени организации во јавна сопственост; здравственото воспитување; унапредување на здравјето; превентивни активности; заштита на здравјето на работниците и заштита при работа; здравствен надзор над животната средина; надзор над заразните болести; помош на пациенти со специјални потреби (на пример, ментално здравје, злоупотреба на деца итн.) и други области кои ќе бидат утврдени со закон. Општина Гостивар е дел од организацијата на системот на јавно здравје и учествува во финансирањето на јавното здравје, вклучувајќи ги и дополнителните активности од интерес за јавното здравје. Врз основа на **Законот за заштита на населението од заразни болести (Редакциски пречистен текст 2018)**¹³, општината ги има следниве обврски:

Соработува и разменува информации за спроведувањето на мерките за спречување на појавата, раното откривање, ширењето и сузбивањето на заразните болести и на инфекциите;

Доставува барања до ЦЈЗ Тетово ПЕ Гостивар за информации за состојбата со заразните болести и организира и спроведува активности за промоција на здравјето и превенција на заразни болести;

Спроведува општи мерки за заштита од заразни болести според член 12 и Советот на општината донесува годишна програма;

Спроведува редовна и вонредна дезинфекција, дезинсекција и дератизација на населбите и нивната околина;

Обезбедува финансиски средства од својот буџет за спроведување на општите мерки и здравствена едукација.

2.2.6 Субјекти на управувањето со намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар

На подрачјето на Општина Гостивар од важност за намалувањето на ризиците од катастрофи се присутни институциите :

- ЕЛС Гостивар;
- РЦУК Гостивар;
- Подрачно одделение на Дирекцијата за заштита и спасување (ПО ДЗС) во Гостивар;
- Јавно претпријатие Комуналец (ЈП) – Гостивар;
- Јавно претпријатие Паркинг и Зеленило – Гостивар;
- Јавна здравствена установа Општа болница „Д-р Ферид Мурад“ (ЈЗУ) – Гостивар;
- Јавна здравствена установа „Здравствен дом“ (ЈЗУ) -Гостивар;
- Итна медицинска помош (ИМП) – Гостивар;

¹³ <http://zdravstvo.gov.mk/wp-content/uploads/2018/01/ZAKON-ZA-ZASHTITA-NA-NASELENIETO-OD-ZARAZNI-BOLESTI-zakluchno-so-br.-37-od-2016.pdf>

- Територијална противпожарна единица (ТППЕ) – Гостивар;
- Министерство за внатрешни работи – Одделение за внатрешни работи Гостивар (МВР ОВР Гостивар);
- Национални шуми – Шумско стопанство „Шар“ (НШ – ШС) – Гостивар;
- Центар за јавно здравје(ЦЗ) Тетово-подрачна единица (ПЕ)Гостивар – Гостивар;
- Општинска организација на Црвен крст (ОО ЦК) -Гостивар.

Исто така, во рамките на поширокиот сегмент на субјекти од системот за управување со кризи кои се од значење за подрачјето на општина Гостивар, а кои се наведени во процените на загрозеноста од сите ризици и опасности во сегментот на ресурсите за одговор, се вбројуваат приватните здравствени и стоматолошки организации и аптеки, ветеринарни друштва, како и ЈП„Македонија пат“ Скопје, Секција Гостивар и Секција Стража.

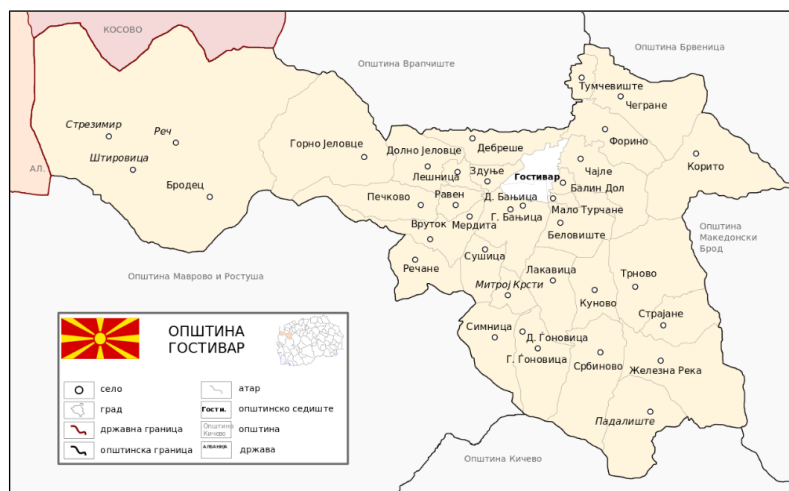
3.ПРОФИЛ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР

3.1 Подрачје на општината и географија

3.1.1 Општи податоци

Територијалниот опфат на подрачјето на Општина Гостивар изнесува 655 км² и се наоѓа во западниот дел на Републиката, во горниот дел на Полошката котлина, во крајниот јужен дел на Гостиварското поле. Општина Гостивар е погранична општина со Република Албанија на запад и Република Косово на северозапад. Со другите страни се граничи со другите општини: на север со општина Врапчиште, на североисток со општина Брвеница, на исток со општина Македонски Брод на југоисток со општина Осломеј, на југ со општина Зајас, на југозапад со општина Маврово и Ростуша, на запад-граница према Албанија и на северозапад-граница према Косово. Седиштето на општината е во градот Гостивар. Во Општина Гостивар влегуваат и 34 населени места: Балин Дол, Беловиште, Бродец, Вруток, Горна Бањица, Горно Јеловце, Горна Гоновица, Дебреше, Долна Бањица, Долно Јеловце, Долна Гоновица, Железна Река, Здуње, Корито, Куново, Лакавица, Лешница, Мало Турчане, Мердита, Митрој Крсти, Падалиште, Печково, Симница, Србиново, Сушица, Страјане, Равен, Речане, Трново, Тумчевиште, Кафа, Форино, Чајле и Чегране. Овие населени места се нерамномерно распоредени на

регионот, и тоа помалку од истите се на брдски терен, додека во рамничарскиот дел има повеќе населби.

Мапа на населени места на подрачјето на општина Гостивар¹⁴

3.1.2 Хидрологија, пошуменост и земјиште

Во однос на *хидрографските карактеристики*, гостиварскиот регион се вбројува во подрачје со релативно богати хидролошки ресурси (извори, водотеци, подземни води и врнежи). Планинското подрачје изобилува со повеќе водени токови и богатството со вода. Целата општина припаѓа на сливното подрачје на реката Вардар која извира под Шар планина, во близина на селото Вруток, југозападно од градот Гостивар. Во изворниот дел низ Полошката котлина има тек од 63,5 км и има постојани текови од околу 1500 л/с вода. Широчината на коритото е променлива и се движи од 5-10 м. Во Полошката котлина, од десната страна, прима само една притока, реката Лаковица, која се слева во близина на с.Балиндол. Од левата страна прима поголем број на притоки, а на подрачјето на општина Гостивар е р.Маздрача со тек од 24,5 км. Овие притоки имаат пороен карактер. Групата на планинските села на западниот дел од регионот се карактеризираат со тоа што имаат доволна количина на подземни изворски води. За разлика од брдските, рамничарските села немаат природни извори и водопади туку кај нив повеќе се користи подземната вода, преку ископани бунари и вкопани пумпи.

Општина Гостивар поседува 27,946 ха *шуми*, од кои 27,557 ха се широколисни и 0.391 ха шуми се иглолисни. Доминираат повеќе листопадните шуми (даб, црн и бел габер, костен, бука), додека зимзелените (бор, ела, смрека), како и мешаните букови шуми ги има на помала површина. Шумските еко системи се опфатени во неколку локации: дабов регион се простира во низинските и брдските предели до висина од 1,100 м., буковиот регион се надоврзува на предели со висина помеѓу 1,100 -1,700 м. и предпланинската е највисока шумска зона од 1,700 до 2,100 м. Сувите тревнасти региони се јавуваат во нискиот и брдскиот појас од 60 до 1,200 м. Годишно планирано производство изнесува 308,331 м3. За жал, бесправната сеча секоја година се зголемува и оваа територија спаѓа во групата на најзагрозени подрачја¹⁵.

Општина	Ораници, бавчи и куќни градини	Лозови насади	Овоштарници	Пасишта и ливади	Шуми
Гостивар	190,725	17,160	9,418	58,834	27,946

¹⁴ Мапата е преземена од <https://mk.wikipedia.org/>

¹⁵ <https://tinyurl.com/y8n2no6a>

Табела - Вкупна површина на земјиште по категории и во хектари на подрачјето на ЕЛС Гостивар¹⁶

3.1.3 Климатски услови

Подрачјето на општина Гостивар се карактеризира со типична умерено-континентална клима. Средната годишна температура изнесува 10,6 °C. Должината на траење на периодот со температури на 10°C изнесува 200 дена, а мразниот период трае просечно 162 дена. Најстуден месец е Јануари (-1,6°C), а најтопол е месец Јули (21,1°C). Зимите се прилично студени, а летата топли со свежи летни ноќи, што е одраз на непосредното влијание на високите планински масиви на Шар планина. Просечните годишни врнежи изнесуваат 54 мм. Најврнежлив месец е ноември со просечно 156 мм, додека со најмалку врнежи се одликува месец август. Врнежите се главно со дожд, а само една петтина од снег. Снег паѓа околу 90 дена. Маглата е ретка појава во општина Гостивар и тоа во зимските месеци Јануари и Декември, а многу ретко во топлиот дел од годината. Ветровите во се со различен правец, јачина и честина и најчести се тие од северен правец. Од останатите позастапени се северозападниот и југозападниот.

3.1.4 Демографски карактеристики и домување

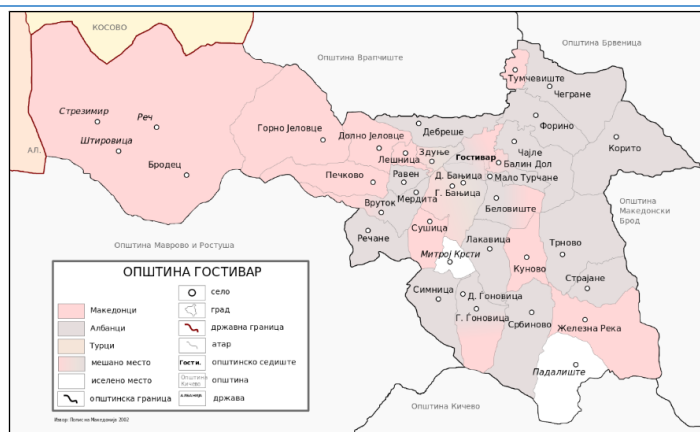
Според последниот Попис на населението и домаќинствата од 2002 година, вкупниот број жители во Општина Гостивар изнесува 81.042 жители и од нив, 40.507 (49,98%) се мажи и 40.535 (50,02%) се жени. Албанците се доминантна националност со 66,6 % од населението, следени од значително помали проценти на останатите националности, пред сè Македонци (19,5 %), Турци (9,8%), Роми (3,8%), Срби (0,19%), Бошњаци (0,04%), Власи (0,01%) и останати (0,84%). Густината на население во Општина Гостивар е умерена (216,11 жители на км²). Според возрастни групи, млади т.е. од 0 – 19 години се 28,261 или 34,87%, целосно работоспособни од 20 до 49 години возраст се 36,831 или 45,45% односно од 50 до 79 години возраст се 15,243 или 18,81 % и над 80 има 695 или 0,85%. Од аспект на социјалната ранливост по возраст, може да се каже дека со приближно половина од населението во Општина Гостивар кои се млади или постари лица (53%), населението е ранливо на влијанието на природните и од човек-предзвивикани опасност. Во Општина Гостивар има вкупно 18.091 домаќинства со просечно 4,48 члена во едно домаќинство и вкупно 20.339 индивидуални станбени единици. Од вкупниот број жители, 2.397 се без образование, 8.488 без оформено основно, 32.114 со основно образование, 13.685 со средно, 1.211 со вишо, 2.189 високо образование, 60 со магистратура и 16 со докторат, а 243 во процес на основно образование. Една е карактеристиките на демографскиот развој на општината е сè уште присутната миграција, како внатрешната во другите градови во државата, така и надворешната, во странство.

Општина	Вкупно	Мажи	Жени	Албанци	Македонци	Турци	Роми	Срби	Останати
Гостивар	81,042	40,507	40,535	54,038	15,877	7,991	2.237	142	739

Табела - Преглед на население на подрачјето на Општина Гостивар според род и национална застапеност (Попис, 2002)¹⁷

¹⁶ Државен завод за статистика на РМ

¹⁷ <http://www.stat.gov.mk/PublikaciiPoOblast.aspx?id=54&rbrObl=31>

Мапа на население на подрачјето на општина Гостивар според националната застапеност (Попис, 2002)¹⁸

3.1.5 Социо-економски развој

На подрачјето на општина Гостивар застапени се скоро сите стопански сектори. Најзастапено е земјоделството, а од индустриски гранки застапени се: дрвната (производство на мебел, столарија и дрвна амбалажа), текстилна (конфекција), прехранбена, градежништвото, а металопреработувачката и електро индустријата е застапена преку микро производи. Вработувањето е застапено во локалната самоуправа Гостивар, подрачните единици на министерствата, државните агенции, јавните претпријатија и служби, како и трговските друштва на подрачјето на општината. Социолошкиот аспект во општина Гостивар е во тешка состојба. Бројот на вработени изнесува 10,181 жители, невработени 9,450 и економски неактивно население 38,309 жители. Стапката на вработеност во рамки на Полошкиот регион изнесува 32.3% а додека пак стапката на невработеност е 26.4%, а стапката на активни луѓе способни за работа се движи околу 43.9%.

3.1.6 Инфраструктура

Сообраќајна инфраструктура: Општина Гостивар има поволна положба во однос на транспортот и комуникациите. Се наоѓа на главниот коридор запад-исток, паневропскиот Коридор 8 што му дава посебна важност и значење на макролокација. Магистралниот патен правец М-4, Скопје-Охрид, претставува рбет на сообраќајниот систем на општината, а едновременно и целиот положки регион. На овој патен правец се надоврзуваат изградените патишта од втор ред, и тоа Гостивар-Градец, Гостивар-Србиново, и Гостивар-Чегране, и патишта од четврти ред-патни правци кон сите населби во општината и пошироко. Сите населени места со градот и меѓу себе се поврзани со асфалтна комуникација. На реката Вардар има пет мостови и истите се во солидна состојба. Во Гостивар постои железничката пруга Скопје-Тетово-Гостивар-Кичево во должина од 27,455 м- со нормален колосек, и 6,855 м станични колосеци.

Комуникациска инфраструктура: Општината поседува добра телекомуникациска поврзаност. На подрачјето на општината функционираат сите оператори за мобилна телефонија и пристапот на интернет е достапен преку фиксна, кабловска и оптичка мрежа или преку мобилен интернет.

Енергетска инфраструктура: Сите населени места на подрачјето на општината се електрифицирани и напојувањето со електрична енергија го врши претпријатијето „ЕВН КЕЦ Гостивар преку трафостаницата Гостивар од 110/10 kw. На подрачјето на општината постојат 2 хидроцентрали: ХЕЦ „Вруток“ - деривационо-акумулациона ХЕЦ, кај селото Вруток, југозападно од Гостивар со

¹⁸ Мапата е преземена од <https://mk.wikipedia.org/>

инсталирана моќност од 37,5 GW И ХЕЦ „Равен“ - проточна ХЕЦ кај селото Равен (околу 2 km низводно од ХЦ Вруток) со инсталирана моќност од 6,4 GW.

3.1.7 Животна средина

Постојат повеќе фактори кои ја загадуваат животната средина, а еден од нив е несоодветното фрлање на отпад или смет. Во општина Гостивар постои и функционира јавно комунално претпријатие „Комуналец“ кое се грижи за собирање, транспорт и депонирање на комуналниот отпад. Собраниот комунален отпад се транспортира и депонира во градската депонија „Русино“. На периферијата на градот евидентирани се неколку диви депонии, кои претставуваат опасност по животната средина. Голема загаденост на животната средина доаѓа и од селските рурални средини. Отпадот го исфрлаат во блиските водотеци и реки, и истиот, при поројни дождови се транспортира во реките Вардар и Лакавица, со тоа што се загадува и се нарушуваат визуелните и пејсажните карактеристики на пределот. Како позначаен еколошки проблем се истакнува проблемот на загадувањето на почвата и водата со употреба на хемиски препарати и вештачки ѓубрива при третирањето на лозовите и други насади и земјоделските површини. Загадувањето е предизвикано и од присутноста на издувни гасови од возила и домаќинствата за време на грејна сезона. На подрачјето на општина Гостивар има неколку капацитети со хазарден материјал, и тоа: бензински пумпи, ТД за минирање и деминирање Алекс - Гостивар, каменоломите Микрогранулат – Гостивар и Прогрес-98 с.Вруток - Гостивар и други.

3.1.8 Образование, здравје и култура

Образование: На подрачјето на Општина Гостивар функционираат: 4 универзитетски департмани, 11 општински основни училишта и 4 општински средни училишта, едно приватно средно, 1 музичко училиште и детската градинка со две работни единици за згрижување на деца низ градот и општината.

Здравство: На подрачјето на општина Гостивар функционираат ЈЗУ „Општа болница“ - Гостивар; ЈЗУ „Здравствен дом“ - Гостивар; ЈЗУ Центар за јавно здравје Тетово-ПЕ Гостивар, приватни здравствени установи, приватни стоматолошки ординации и приватни аптеки.

Култура и историско наследство: Постојат повеќе знаменити објекти (пред сè од турскиот период на владеење) како неколку џамии и препознатливата Саат кулата (1566г.), реставрирана, и е симбол на градот во центарот на Гостивар. Исто така, на самиот плоштад, доминира со својата импозантна големина црквата Света Богородица. Институција од областа на културата во Гостивар е Домот на културата „АСНОМ“. Библиотеката „Вук Караџиќ“ е сместена во Домот на културата. На подрачјето на општината постојат 61 археолошки локалитет, 67 џамии и 88 цркви.

4. ПРОФИЛ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ¹⁹

4.1 Општо за профилот на опасности

Според изготвената Процена за загроеноста на подрачјето на Општина Гостивар од сите ризици и опасности, во профилот на опасности доминираат пожарите, поплавите, екстремните временски појави, лизгање и одрони на земјиште, загадувањето на почвата, воздухот и водата, епидемиите на карантинските и други заразни болести кај луѓето и животните, како и други опасности (заболувања на растенијата, ерозијата на почвата, НУС, РХБ контаминација и УВ зрачење, оштетување и прелевање на брани, несреќи во патничкиот сообраќај, земјотрес, труење со храна и хемикалии и асоцијални појави). Заедно со влошената состојба на животната средина и зголеменото влијание на климатските промени, се очекува да има значително зголемување на фреквенцијата, интензитетот и големината на овие настани. Следствено, сè повеќе луѓе се изложени на нивните ефекти со сè поголеми штети и загуби од потенцијалните настани. Сето ова е надополнето со нови предизвици во услови на растечки опасности како што се мигрантската криза или пандемијата КОВИД-19, која од минатата година е вклучена во проценката и анализата на опасностите. Последователно, за потребите на овој плански документ, профилот на опасности на општината е како што следува:

¹⁹ Профилот на опасности е изработен врз основа на податоци и информации од Процената на загроеноста на подрачјето на Општина Гостивар од сите видови на ризици и опасности од 2020 год., Процената на загроеност на Општина Гостивар од природни непогоди и други несреќи и Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи. Иако пандемијата на КОВИД-19 не е обработена во овие документи, со оглед на последиците и прогласената кризна состојба на подрачјето на целата држава, внесена е како опасност од петти, највисок степен.

Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

ПРВ СТЕПЕН			

Табела - Степен на загроеност на безбедноста на подрачјето на општина Гостивар²⁰

	Вид на настан	Време на настан	Место/локација	Човечки загуби	Опис на настанот	Штета (износ во МКД)	Зафатена површина (ха)
1	Пожари	јануари-септември 2007	68 локации	/	Шумски пожар	/	363
2	Пожари	април-ноември 2008	35 локации	/	Шумски пожар	/	176
3	Пожари	Мај-ноември 2011	35 локации	/	Шумски пожар	/	??
4	Пожари	Април-октомври 2012	48 локации	/	Шумски пожар	/	??
5	Пожари	2012	19 објекти		Трансформатор, магацин во фабрика, куќи, плевни...	/	
5	Пожари	2013	23 објекти	/	Трансформатор, куќи, плевни, фабричка хала, мотел...	/	
5	Пожари	02.04.2013	Куќа во с. Долна Бањица	1 дете	Пожар во куќа	/	
7	Поплава	21.02.2010	с. Форино.	/	Излевање на на р. Вардар	/	Поплавано земјиште и 10-15 куќи, во подрумските простории

²⁰ Степенот на загроеност на безбедноста на подрачјето на општина Гостивар е направен во согласност со член 6 од Уредбата за Методологијата за изработка на процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената (Сл. Весник на РМ бр. 13/11).

Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

8	Поплава	16.04.2010	реонот на с.Мало Турчане	/	Излевање на р.Вардар	/	обработливи ниви, поплавени подрумски простории на неколку куќи
9	Поплава	19.04.2010	во реонот на с.Форино	/	Излевање на р.Вардар	?	Поплавени околу 30 куќи во подрумските простории
10	Екстремни временски појави	16 јуни 2006	атарот на Дебреше;	/	луња со град		
11	Екстремни временски појави	20 јули 2008	Гостивар и населените места Балиндол, Чајле,Форино	/	луња		
12	Екстремни временски појави	24 мај 2012	Лакавица	/	град		
13	Други опасности	13.10.2010	атарот на с.Равен;	/	Лизгање на земјиште		
14	Други опасности	04.02.2011	атарот на с.Печково	/	Лизгање на земјиште		
15	Други опасности	01.03.2013	атарот на с.Симница	/	лизгање на земјиште		
16	Други опасности	16.03.2010	изворот на р.Вардар во с.Вруток.	/	заматување на водата за пиење од изворот	забранета за пиење и готвење	градот со околните села

Табела - Преглед на случени настани на подрачјето на Општина Гостивар во периодот 2000 - 2020 година

4.2 Профил на ризици и жешки точки на подрачјето на Општина Гостивар

Врз основа на анализа на профилот на опасностите, случените настани, како и процените на загроеноста на подрачјата на општината, идентификувани се следниве ризици и жешки точки, изложено население и временска рамка на настанување на опасностите:

Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

ОПАСНОСТ	ТИП	СТЕПЕН Н.						
Пожар	Пожари (шумски пожари, пожари на отворен простор и пожари на	Втор степен						

4.3 Пожари

На подрачјето на општина Гостивар карактеристични се пожарите на отворено (шумските пожари) и пожарите на објекти, при што првите се најчести и со најголем интензитет и последици. Причините за нивната појава се различни од човечкиот фактор како најприсутен. Пожарите настануваат во реонот на Шар планина, атарите на селата Речане, Равен, Вруток, Горно и Долно Јеловце, Здуње, Дуф, Дебреше; на планината Сува Гора, атарите на селата Корито, Беловиште, Куново, Лакавица, Железна Река, Страјане, Трново; на планината Букови,: атарите на селата Горна Бањица, Долна Ѓоновица, Митрови Крсти,Сушица. Истите се со висок интензитет поради рељефната структура и процентот на пошуменост. Како периоди на настанување на пожари најчесто се месеците март-април и јули-септември, а најизразена причина за нивно настанување е кога во пролет и есен се чистат и палат сите стрништа-меѓи на земјоделските површини кои граничат со шумските области. На објектите во и вон населените места опасноста од настанување на пожарите (од 10-20 пожари во текот на годината) е континуирана, а во зимскиот период (ноември-март) е поизразена со оглед на фактот дека сè уште масовно се употребува дрвото за затоплување на објектите. Пожари на објектите во и вон населените места не биле со поголем интензитет и не предизвикале поголеми материјални штети. Според анализите на случените настани, профилот на опасноста и изложеноста на елементите на ризикот, пожарите ќе се случуваат со зачестен интензитет и во наредниот период. Последиците од шумските пожари придонесуваат за поголема ранливост кон влијанијата на климатските промени, како што се (намалени количини и недостаток на вода за пиење и наводнување, ерозии на почвата, појава на заразни болести, исчезнување на одредени ендеми од флората и фауната и др.). На подрачјето на општина Гостивар процена е дека има способност и капацитети за превенција, рано предупредување и справувањето со пожарите и не се организирани обуки, вежби или некој друг вид на активности за јакнење на капацитетите. Пожарите досега не предизвикале значителна штета на клучната инфраструктура или го нарушиле функционирањето на субјектите на локално ниво. Во случај на шумски пожар, на подрачјето на Општина Гостивар интервенираат силите на ЈП „Национални шуми“, ШС „Шар“ Гостивар, ТППЕ – Гостивар, ЈП Комуналец-Гостивар.

4.4 Поплави

Според карактеристиките на територијата и хидрографијата, подрачјето на општина Гостивар е изложена на поплави од излевање на реките Вардар и Лакавица. Појавата на поплавите е резултат на обилните врнежи на дожд, нагло топење на снегот, излевањето на водите од коритата на реките, пороите пред сè во урбаниот дел на градот, неапсорбирање на атмосферската вода во канализацијата во градот, неисчистените речни корита и одводни канали како и оштетување на заштитните појаси-насипи на реките. Најизложени подрачја на поплава во општина Гостивар се подрачјата долж течението на реката Вардар, на потегот Здуње-Гостивар-Балин Дол-Чајле-Форино-Чергране-Тумчевиште (мостовите на р.Вардар кај населените места Балиндол, Чајле, Форино и Чергране, на комуникациски правец кон Гостивар и Брвеница); долж течението на реката Лакавица, атар Беловиште (Беловишки мост на комуникација Лакавица-Беловиште-Гостивар), атар Мало Турчане-влив на р.Лакавица во р.Вардар; долж населените места во општината опфатени од порои, предизвикани од поројни дождови на планинските рекички: Јеловљанска-Равен, Дуфска-Орќуше, Сушичка-Сушица, Сретковска-Сретково. Испуштањето на вода од браната на Мавровското езеро претставува пресметан ризик за излевање и поплавување. Преку темелниот испуст контролирано може да не се испуштат над 80 m³/sek вода. Оваа вода, се влива во р.Вардар. Контролираното испуштање на водата нема влијание на ранливоста на земјоделските површини, објектите и инфраструктурата по течението на реката. Штетите од поплавите настануваат во земјоделието, сообраќајната и другата инфраструктура, објектите, пред сè нискоградбите, а

делуваат на појавата на ерозијата и губење на почвената плодност. Според анализите на случените настани, профилот на опасноста и изложеноста на елементите на ризикот, поплавите ќе се случуваат со зачестен интензитет и во наредниот период. На подрачјето на општина Гостивар процена е дека нема способност и капацитети за превенција, рано предупредување и справувањето со поплавата и не се организирани обуки, вежби или некој друг вид на активности за јакнење на капацитетите. Досегашните поплави немаат предизвикано загуба во човечки животи. На ефектите од поплавите изложено е подрачјето на општината и ранливи се повеќе видови на елементи на ризикот кои се анализирани и детално претставени – *објекти* - станбени куќи, градежни објекти и др., *инфраструктура* - патишта, улици, мостови, пропусти, одводни канали и др., и *земјоделско земјиште*. Досегашните поплави немаат предизвикано значителни штети на клучната инфраструктура и функционирањето на субјектите на СУК.

4.5 Свлекување на земјиште и одрони

На лизгање на земјиште се изложени следните објекти: куќи во селските населби Равен, Печково и Симница; подрачните основни училишта во селските населби Равен, Печково и Симница. На поголеми одрони се чувствителни: магистралниот пат А2, М-4-Жеровјане-Гостивар-крак Маврово; магистралниот пат А2, М-4-Врска со Р1202 (Ново село)-Тајмиште-Колари; регионалните патишта Р2231, Р-408 Р-421-Гостивар (врска со Р2233-Србиново; локалните патишта кои водат до селските населби, особено оние кои водат до планинските и ридските населби; железничката пруга: Скопје-Тетово-Гостивар-Кичево кај месноста Лаковица и Падалиште. Реони загрозувани од појава на одрони се патните правци: Гостивар-Стража, Гостивар-Градец, Гостивар Србиново, Гостивар-Симница, како и локалните правци за селата Равен, Печково, Србиново и Симница. Лизгањето на земјиштето и поголемите одрони се случуваат најчесто во пролет или есен, но оваа појава е можна и во другите сезони, во случај на појава на поројни дождови. Лизгањето на земјиштето и поголемите одрони во минатото неколку пати извршиле прекин на сообраќајот на патиштата, но не предизвикале големи оштетувања. Не се добиени податоци дека другата инфраструктура во минатото претрпела оштетувања од лизгањето на земјиштето и поголемите одрони. Лизгањето на земјиштето и поголемите одрони кои се случиле на подрачјето на општина Гостивар немале поголемо влијание врз животот и здравјето на населението. Нема смртни случаи како директна последица на лизгањето на земјиштето и поголемите одрони кои се случиле на подрачјето на општината. Појавите на лизгање на земјиште и одрони немаат предизвикано значителни штети на клучната инфраструктура и функционирањето на субјектите на СУК.

4.6 Екстремни временски појави

Подрачјето на општина Гостивар со своите релјефни, хидроградски, климатски и други карактеристики придонесуваат за појава на невреме изразено со луѓа и град, како и интензивни снежни врнежи и снежни наноси. Истите претставуваат потенцијален извор на загрозување на одвивањето на сообраќајот преку превојот Стража, каде во зимскиот период паѓа снег во висина од 1 и повеќе метри; загрозувано движењето кон селските населби, особено оние кои се на повисока надморска висина. Остатоците од снег на проводниците од далеководите за снабдување со електрична енергија често предизвикуваат и кинење на истите како резултат на дополнителната тежина, со што се нарушува и снабдувањето со електрична енергија. Невреме изразено со луѓа и град на подрачјето на општина Гостивар според направените анализи најчесто се појавува во времето на пролетно-летниот период (мај-јули) во попладневните часови, но, во помал обем и во другите годишни времиња – зима (декември), а интензивни снежни врнежи и снежни наноси во зимскиот период (декември-февруари). Екстремни временски појави веројатно би се случувале и во наредниот период. Овие опасности не предизвикуваат поголеми оштетувања на објекти или инфраструктура, но постојат материјални штети на кровните конструкции на поединечни објекти-

цркви, училишта и индивидуални домови, а најголеми оштетувања се јавуваат кај земјоделските површини. Истите немаат предизвикано значителни штети на клучната инфраструктура и функционирањето на субјектите на СУК. Нема човечки жртви и повредени лица како последица на екстремните временски појави.

4.7 Загадување

На подрачјето на Општина Гостивар загадувањето на почвата, водата и воздухот е присутна во текот на целата година.

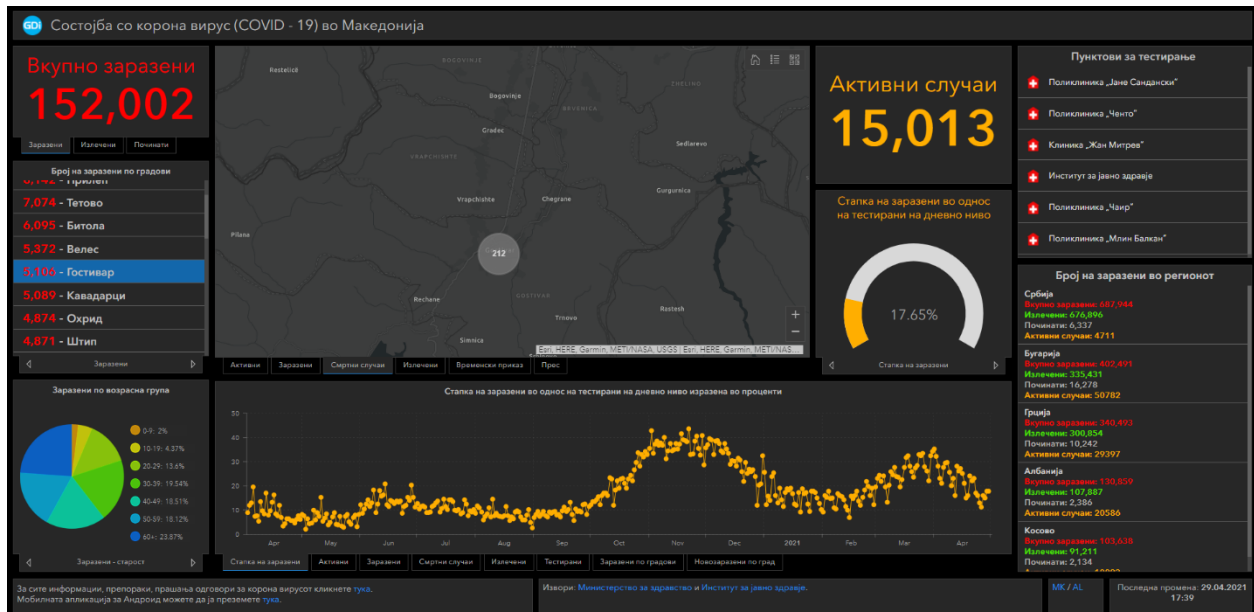
➤ *Загадување на почвата* настанува од употреба на вештачки ѓубрива, хемиски и други отровни материи и таложење на прашина и честички од тешки метали и отровни материи во тврда, течна и гасовита состојба од загадувачите присутни на подрачјето на Општина Гостивар.

➤ *Загадување на воздухот* настанува од гасови и суспендирани честички, прашина од индустриски и производни капацитети, стамбени и деловни објекти, возила и др.

➤ *Загадување на водата* за пиење опфаќа внес на различни загадувачи во реките, и подземните води.

4.8 Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето и животните

На подрачјето на Општина Гостивар во минатото се случиле епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето и животните и постои можност истите да се јават и во наредниот период и да предизвикаат штети по луѓето и животните. Заразни заболувања кои може да се појават на подрачјето на општина Гостивар се: салмонела, дизентерија, ентероколитис, акутен хепатит (А, Б, Ц, Д), менингитис, ангина стрептокока, бруцелоза, туберкулоз, аскарлатина, грип (сезонски, птичји АН1Н1) и други болести. Позначајни настани се случиле во 1995 год. (од бруцелоза заболеле 124 граѓани), во текот на сезоната 2008/2009 год. (од заушки заболеле 1,107 граѓани), и во 2010/2011 год. 1,006 граѓани заболеле од грипот АН1Н1. Исто така, до 2021 год. редовна појава бил епидемијата на сезонски грип, при што бројот на заболени бил секогаш над 1,000. Подрачјето на Општина Гостивар од месец март 2020 година е зафатено со болеста КОВИД-19, предизвикувајќи здравствени, економски, образовни, социјални и други последици по населението, стопанските и други субјекти и др. Во периодот до 29 април 2021 год. вкупно заболеле 5,106 граѓани, од кои 212 починале.

Табела - Преглед на случаи на КОВИД-19 на подрачјето на Општина Гостивар на 29.04.2021²¹

4.9 Други опасности

Како други опасности на подрачјето на општината се сметаат следниве:

- *Опасности во железничкиот и патниот сообраќај, како и во комуникациите.*
- *Земјотреси* - Најголемиот дел на општината е изложено на сеизмичко дејство од 7 степени (MCS - скалата Меркали-Канкан-Зимберг), крајниот североисточен дел со интензитет од 6 степени и крајниот западен дел со интензитет од 8 степени според MCS скалата.

4.10 Проекција за идни можни климатски промени

Врз основа на резултатите од моделирањето направено во рамките на **Третиот национален план за климатски промени** од 2014 год.²² може да се заклучи следното:

- Веројатно е дека ќе има постојано зголемување на температурата помеѓу 2025-2100 година;
- Во споредба со периодот помеѓу 1961 и 1990, предвидените промени за периодот помеѓу 2025-2100 година ќе бидат најинтензивни во најтоплиот период од годината;
- Можно е просечните месечни температури при преодот помеѓу зима и пролет да се израмнат во овој период;
- За периодот помеѓу 2025 и 2100 година се предвидува пад во врнежите, во сите годишни времиња и на годишно ниво, а најголемо намалување ќе има во текот на летото;
- Интензитетот на промените е најголем во најтоплиот дел од годината (во јули и август, можеби и воопшто нема да има врнежи); и
- Во студениот период од годината се предвидува намалување во врнежите од дури 40% од просечните месечни количества.

²¹ <https://www.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/2096bd4b051b42948ac3f5747e80c3a5>

²² <https://tinyurl.com/x5zw67ht>

4.11 Матрица на хронични стресови и акутни шокови за подрачјето на Општина Гостивар

Оваа матрица е насочена кон разбирање на идните трендови на отпорноста на Општина Гостивар, преку поддршка на профилирањето на опасностите и ризиците, разбирањето на изложеноста и ранливоста и на основните фактори на ризикот. Хроничните стресови и акутните шокови²³ наведени во табелата подолу влијаат врз реализацијата на основните функции на општината, како и врз отпорноста на заедницата и граѓаните. Затоа е неопходно да се идентификуваат и последователно преку предвидените мерки и активности да се реагира на нивно намалување.

ХРОНИЧНИ СТРЕСОВИ	АКУТНИ ШОКОВИ
<ul style="list-style-type: none">• Промена на демографијата• Недостаток на финансиски средства• Стара и дотраена инфраструктура• Квалитет на обезбедување на општински услуги• Недоволна вклученост на НРК во стратешките, програмски и плански документи• Недостаток на интегрирано планирање• Висока стапка на невработеност• Зголемена социјална нееднаквост• Лоши градежни практики• Лоши практики во областа на животната средина• Загадување од депонија Русино• Недоволна покриеност со внатрешни и надворешни планови за итни состојби• Климатски промени• Загадување на почвата и водата• Асоцијални и криминогени појави• Корупција• Меѓуетнички тензии• Зголемена стапка на семејно насилство	<ul style="list-style-type: none">• Пожари• Поплави• Силни ветрови• Свлекување на земјиштето и одрони• Екстремни температури• Невреме проследено со град• Епидемии на заразни болести• КОВИД-19 пандемија• Дефекти на комуникациската и енергетската инфраструктура• Техничко-технолошки инцидент и/или несреќа• Несреќи во сообраќајот• Насилство• Екстремистички акти

²³ Под хронични стресови се подразбираат настани кои се повторуваат и ја слабеат урбаната текстура на општините и градовите на континуирана основа, а под акутни шокови се подразбираат настани кои настануваат одеднаш и го нарушуваат функционирањето на општините и градовите.

5. СВОТ АНАЛИЗА

	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Внатрешни фактори	<ul style="list-style-type: none"> Добра координација на локално и регионално ниво Меѓуопштинска соработка за намалување на ризици од катастрофи во полошкиот регион Искусен и посветен персонал Постоење на добри практики Постоење на студии за различни аспекти од намалувањето на ризици од катастрофи Позитивно досие на реализирани одговори на катастрофи и кризи Подготвени основните процени, програмски и плански документи Здобиено искуство за време на одговорот на пандемијата на КОВИД-19 Подготвеност за ко-финансирање на мерки и активности за намалување на ризиците од катастрофи 	<ul style="list-style-type: none"> Недостаток на визија за намалувањето на ризиците од катастрофи Недоволна вклученост на намалувањето на ризиците од катастрофи во локалните стратешки и плански документи Недоволно буџетско финансирање на реализацијата на мерки и активности за превенција, ублажување, подготвеност, одговор и опоравок од катастрофи Недоволно финансирање во одржливоста на критичната инфраструктура Недоволна вклученост на родовите аспекти во намалувањето на ризиците од катастрофи на локално ниво Недоволна вклученост на потребите и способностите на ранливите групи на граѓани Недоволно одржување на постоечката инфраструктура за превенција и ублажување на катастрофи Недоволно јакнење на свеста за намалувањето на ризикот од катастрофи Недоволна едукација и обука на населението за заштита и самозаштита при катастрофи
	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Надворешни фактори	<ul style="list-style-type: none"> Посветеноста на Владата за реформи во секторот и за креирање на политики и програми за поддршка на намалувањето на ризиците од катастрофи Општините е потребно да бидат субјекти кои први ќе обезбедат превенција и први ќе одговорат на кризите и катастрофите Донесена е новата Програма за одржлив локален развој и децентрализација 2021 – 2026 година Намалувањето на ризици од катастрофи преку стратешкото планирање се искачува повисоко на агендата на општината во наредниот период 	<ul style="list-style-type: none"> Продолжување на пандемијата на КОВИД-19 и настанување на идни епидемии/пандемии Изменетите практички на реализирање на активностите како резултат на пандемијата Влијание на климатските промени Несоодветни практики во земјоделството, индустријата и сл. Корупција Политичка состојба Недостаток на финансиски средства за реализација на мерки и активности за намалување на ризици од катастрофи

6. АНАЛИЗА НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

Целта на анализата на засегнатите страни е да се обезбеди увид во важноста и влијанието, интересите и потенцијалните улоги на различните групи на засегнати страни во областа на намалувањето на ризици од катастрофи. Последователно, анализата на засегнатите страни се стреми да ги идентификува односите помеѓу заинтересираните страни и како да се инволвираат во процесот на намалување на ризиците од катастрофи, бидејќи истиот е мулти-секторски, продирајќи во надлежностите на повеќе сектори и организации. Впрочем, и прегледот на надлежностите на Општина Гостивар во областите на управување со кризи, заштита и спасување, противпожарна заштита и здравствена заштита ја илустрира комплексноста на постојната рамка и потребата за навремена, ефикасна и ефективна координација. Следствено на тоа, со цел да се елаборира интересот и влијанието на заинтересираните страни, истите се групирани во внатрешни, надворешни и други интересни групи.

➤ **Внатрешни засегнати страни** – ЕЛС, ЈП, подрачни единици на министерства, управни органи и организации, државни органи или со еден збор сите органи кои во текот на реализацијата на надлежноста и работните активности соработуваат или зависат од работата на ЕЛС.

➤ **Надворешни засегнати страни** – граѓани, одредени целни групи, невладини организации, општинска организација на Црвен Крст, образовни институции, експерти и други институции кои директно или индиректно се засегнати или трпат одредено влијание од работата на ЕЛС, односно од неговите програми и активности во областа на намалувањето на ризици од катастрофи.

Последователно, врз основа на оваа рамка се утврдуваат начините на вклучување на засегнатите страни во практичната имплементација на стратешкиот план со нивни соодветни обврски, одговорности и придонес за реализација на идентификуваните мерки и активности, како и каналите за комуникација помеѓу нив, а се со цел за успешно намалување на ризиците од катастрофи.

7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ЦЕЛ НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР

ВИЗИЈА	<i>Општина Гостивар, модерна, развиена општина која обезбедува одржлив развој и благосостојба на своите граѓани и е подготвена да управува со предизвиците на отпорноста кон катастрофи.</i>
МИСИЈА	<i>Развој на стратешки плански документ за подрачјето на Општина Гостивар кој го унапредува намалувањето на ризиците од катастрофи обезбедувајќи отпорен и одржлив развој.</i>
ГЛАВНА ЦЕЛ	<i>До 2025 година, Општина Гостивар е повеќе отпорна на хроничните стресови и акутните шокови со соодветни, локално управувани и одржливи капацитети за превенција и ублажување на ризиците, подготвеност и одговор на катастрофите и отпорен опоравок на заедницата.</i>
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ	<i>Стратешки приоритет 1: Информираност за опасностите и ризиците – реализација на отпорни локални политики и мерки и активности Стратешки приоритет 2: Инвестирање во отпорноста на Општина Гостивар Стратешки приоритет 3: Подготвен Гостивар – Засилена подготвеност за навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи и отпорен опоравок на Гостивар</i>
ЦЕЛ	<i>Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар има за цел да придонесе за зајакнување на отпорноста на општината кон катастрофи преку подобрување на локалното управување со намалувањето на ризици од катастрофи преку реализација на дефинирани мерки и активности, со целосна вклученост и поддршка од локалните субјекти и заедницата.</i>
ОБЕМ	<i>Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи се фокусира на природните катастрофи кои ја загрозуваат Општина Гостивар и содржи сет на приоритетни мерки и активности за подобрена превенција, подготвеност, одговор и опоравок, вклучувајќи ја локалната заедница, како и вклучувајќи го намалувањето на ризиците од катастрофи во општинските надлежности и обврски.</i>
ОБРАЗЛОЖЕНИЕ	<i>Основите на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи се наоѓаат во постоечката законодавна и институционална рамка на пристапот за намалување на ризици од катастрофи, локалната самоуправа, приоритетите на националните, регионалните и локалните стратешки, програмски и плански документи, како и на глобалната механизми за намалување на ризици од катастрофи и одржлив развој, а на кои Република Северна Македонија е потписничка.</i>
ВОДЕЧКИ НАЧЕЛА	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи се реализира во сите фази на циклусот на намалување на ризици од катастрофи;</i>

- *Целите на стратешкиот план се поврзани со глобалните, националните, регионалните и локалните стратешки документи и планови;*
- *Општина Гостивар и субјектите од пристапот за намалување на ризици од катастрофи се примарните движечки сили за зајакнување на отпорноста на заедницата, но планот повикува за вклученост на целото општество т.е. на приватниот сектор, академијата, НВО, граѓаните.*
- *Процесот на идентификација, реализација и следење на активностите е инклузивен;*
- *Пристапот кон реализацијата на стратешките цели и мулти-хазард, мулти-риск и мулти-секторски;*
- *Стратешкиот план за намалување на ризиците од катастрофи на Општина Гостивар е ориентиран кон остварување на предвидените резултати со цел за зајакнување на отпорноста на заедницата;*
- *Мерките и активностите кои се реализираат имаат за цел да го спречат или ублажат постоечките, како и настанувањето на нови ризици*

8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ

8.1. Кус осврт

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар е сеопфатен и инклузивен план за зајакнување на отпорноста кон кризи и катастрофи преку исполнување на неговата главна цел: *До 2026 година, Општина Гостивар е повеќе отпорна на хроничните стресови и акутните шокови со соодветни, локално управувани и одржливи капацитети за превенција и ублажување на ризиците, подготвеност и одговор на катастрофите и отпорен*

опоравок на заедницата. Последователно, структурата на стратешкиот план се заснова на три стратешки приоритети и 8 цели кои ги опфаќаат различните аспекти на намалувањето на ризици од катастрофи кои се присутни на подрачјето на општината. Секоја цел има одреден број на мерки и активности кои се предвидени за реализација до 2024 година. Стратешкиот план има две фази на реализација:

- *Краткорочна фаза (2022/2023)* која вклучува активности кои се реализираат за време на првата година од реализацијата на планот и имаат за цел да воспостават основи за градење на отпорноста на општината. Тие се однесуваат на одговор на постојните ризици, јакнење на локалните капацитети за НРК, реализација на активности за превенција и ублажување, како и подобра подготвеност на ресурсите и граѓаните.

- *Среднорочна фаза (2023/2026)* која вклучува активности кои ќе се реализираат во останатиот период од важењето на планот и имаат за цел да придонесат за надградување на рамката за отпорност на локалната заедница. Тие се однесуваат на понатамошна институционализација на мерките и активностите за зајакнување на отпорноста, како и поблиско вклучување на НРК во општинскиот развој и планирање.

Стратешките приоритети се идентификувани области чии зададени цели ќе се постигнат преку реализирање на предвидените мерки и активности и сеопфатно ќе придонесат за зајакнување на отпорноста на Општина Гостивар. Стратешките приоритети се реални, остварливи и придонесуваат за остварување на главната визија на овој план: *Општина Гостивар, модерна, развиена општина која обезбедува одржлив развој и благосостојба на своите граѓани и е подготвена да управува со предизвиците на отпорноста кон катастрофи.* Тие се идентификувани низ консултативен и инклузивен процес заедно со претставници на заинтересираните страни. Впрочем и нивната реализација ќе биде и понатаму инклузивна во партнерство со субјектите на локално ниво, но и според потребите и способностите на сите граѓани, водејќи сметка ниту еден граѓанин да не биде оставен. Приоритети се засноваат на мерки и активности кои се реални и прагматични и можат да се реализираат врз основа на расположливите средства и ресурси на општината и во партнерство со други општини, субјекти, државните институции, прекуграничната и меѓународната соработка. Секоја приоритет има еднаква важност за општината и нивниот редослед не значи дека со тоа е направена и нивна приоритизација. Со оглед на фактот дека ова е прв план од овој тип, за пристапот на намалување на ризици од катастрофи, задоволителна е и реализацијата на половина од предвидените мерки.

Секој приоритет има еднаква важност за општината и нивниот редослед не значи дека со тоа е направена и нивна приоритизација. Покрај тоа, во рамките на мерките и индивидуалните активности, се утврдуваат и носителите и генералните партнерски институции. За секоја активност, дадена е индикатор на успешност/очекуван резултат, временска рамка за спроведување, како и проценка на трошоците за нејзино спроведување и потенцијалниот извор на финансирање. Проценката на финансирање е определена на три нивоа – мал буџет: 🟡, среден буџет: 🟡🟡 и висок буџет: 🟡🟡🟡. Дефинирањето на потребните финансиски средства ќе се определува на годишно ниво, преку буџетот на ЕЛС; буџетите на РСМ и другите субјекти, како и донаторското учество.

Покрај тоа, во рамките на мерките и индивидуалните активности, се утврдуваат и носителите и генералните партнерски институции. За секоја активност, дадена е индикатор на успешност/очекуван резултат, временска рамка за спроведување, како и проценка на трошоците за нејзино спроведување и потенцијалниот извор на финансирање. Списокот на приоритети и цели, вклучително и акцискиот план, се претставени подолу.

Стратешки приоритети	Цели
Стратешки приоритет 1: Информираност за опасностите и ризиците – реализација на отпорни локални политики и мерки и активности	Подобрено знаење за намалувањето на ризиците од катастрофи
	Интегрирана мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторска процена за подрачјето на општината
	Граѓаните на Општина Гостивар се навремено информирани за ризиците и опасностите
Стратешки приоритет 2: Инвестирање во отпорноста на Општина Гостивар	Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи во стратешкото и развојот планирање на локално ниво
	Реализација на структурни и не-структурни мерки за превенција и ублажување
	Сите граѓани се вклучени во рамката за отпорност на Општина Гостивар
Стратешки приоритет 3: Подготвен Гостивар – Засилена подготвеност за навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи и отпорен опоравок на Гостивар	Општина Гостивар и нејзините граѓани се подготвени за одговор
	Навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи
	Реализирање на проценка на потребите после катастрофи
	Осигурување на отпорен опоравок на Општина Гостивар и нејзините граѓани

Табела – Преглед на стратешки приоритети и цели за Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар

8.2 МАТРИЦА НА АКЦИСКИОТ ПЛАН НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР ЗА ПЕРИОДОТ 2022 – 2026

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: ИНФОРМИРАНост ЗА ОПАСНОСТИТЕ И РИЗИЦИТЕ – РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЛОКАЛНИ ПОЛИТИКИ, МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОТПОРНОСТ НА КАТАСТРОФИ						
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.1: Подобро знаење на локалните субјекти за намалување на ризици од катастрофи						
МЕРКА 1.1.1: Континуирана едукација на општинската администрација и субјектите на локално ниво за подобро знаење за проценка на ризици и опасности						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
1	Редовно спроведување на обуки за општинската администрација и локалните субјекти за намалување на ризици од катастрофи	<ul style="list-style-type: none"> • Една обука за проценка на ризици и опасности, вклучувајќи ги и климатските и здравствените ризици; • Онлајн обуки за управување со кризи на веб платформата за учење https://opstinski.mk • Обука за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра; • Обука на општинската администрација за користење на системот за електронска проценка. 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ЦУК, ПО ДЗС Гостивар, ДЗС, субјекти на локално ниво	2022 – 2025 континуирано	●	Буџет на ЕЛС
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.2: Интегрирана мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторска проценка за подрачјето на Општина Гостивар						
МЕРКА 1.1.2: Редовно донесување и ажурирање на процените на загроеност и основните плански документи за намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
2	Редовно ажурирање на процени на загроеност од ризици и опасности	<ul style="list-style-type: none"> • Ажурирана Процена на загроеност на подрачјето на Општина Гостивар еднаш годишно или после секој катастрофален настан; • Ажурирана Процена на загроеност на Општина Гостивар од природни опасности и други несреќи. 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ЦУК, ПО ДЗС Гостивар, ДЗС	2022 – 2025 годишно	●	Буџет на ЕЛС, буџет на ЦУК, буџет на ДЗС
3	Донесување и ажурирање на основни плански документи за намалување	<ul style="list-style-type: none"> • Ажуриран План за заштита и спасување на Општина Гостивар од природни непогоди и други несреќи; 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ЦУК, ПО ДЗС Гостивар, ДЗС, МЖСПП,	2022 – 2025 годишно	●	Буџет на ЕЛС, буџет на ЦУК, буџет на ДЗС,

	на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар	<ul style="list-style-type: none"> • Донесен Оперативен план за заштита и одбрана од поплави за Општина Гостивар; • Донесен План за заштита од пожари на подрачјето на Општина Гостивар; • Донесен Оперативен план за заштита од природни непогоди во зимски услови; • Донесена годишна Програма за активности на Општина Гостивар во областа на противпожарната заштита; • Донесен Оперативен план за справување со појава на заразна болест КОВИД-19 кај луѓето; • Донесена Програма за спроведување на општи мерки на заштита на населението од заразни болести на подрачјето на Општина Гостивар на годишно ниво. 	МЗШВ, МЗ, ЦЗ, ТППЕ, ДППД, консултанти			буџет на МЖСПП, донатори
4	Изработка на мапи на опасности и ризици на Општина Гостивар и публикување на gostivari.gov.mk	Изработени се мапи на опасности и ризици за подрачјето на Општина Гостивар и се јавно достапни	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ЦУК, ПО ДЗС Гостивар, ДЗС, приватен сектор	2022	●	Буџет на ЕЛС, донатори
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.3: Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи во стратешкото и развојното планирање на локално ниво						
МЕРКА 1.1.3: Вклучување на намалувањето на ризици и катастрофи во клучните сектори на локално ниво						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
5	Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи на локално ниво	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвени вертикални и хоризонтални образци за стратешко планирање; • Реализирана обука на општинската администрација за вклучување на НРК во стратешките и развојните програми, планови и клучни сектори; • Донесени приоритетни стратешки 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ЦУК, ПО ДЗС, ДЗС, МЖСПП, МЗШВ, МТВ, ИДСЦС, донатори	2022 2023 2024 2025 2026	●	Буџет на ЕЛС, Буџет на донатори

		програмски и развојни документи од клучните сектори со вклучено намалување на ризици од катастрофи.				
--	--	---	--	--	--	--

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: ИНВЕСТИЦИИ ЗА ОТПОРНОСТ НА ОПШТИНА ГОСТИВАР						
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.1: Реализација на структурни и не-структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
МЕРКА 2.1.1: Реализација на структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
6	Реализирање на структурни мерки за противпожарна заштита	<ul style="list-style-type: none"> Изградени се просеки за заштита од ширењето на шумските пожари; Изградени се зафати на водотеците во шумските предели за обезбедување на вода за гасење; 	ЕЛС Гостивар во соработка со НШ ШС Шар, ЈП, ПО ДЗС, ТППЕ	2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на НШ ШС Шар, донатори
7	Изградба на хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција при пожари	<ul style="list-style-type: none"> Изведена е хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција при пожари на селектирани општински објекти и јавни површини 	ЕЛС Гостивар во соработка со ТППЕ, ЈП, ПО ДЗС, субјекти на локално ниво	2024, 2026, 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на субјекти на локално ниво, донатори
8	Реализирање на структурни мерки за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> Проширени се речните корита и бреговите се исчистени на критичните места; Изградени се заштитни насипи на критичните точки; Уредени се речните корита и бреговите на жешките точки. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ПО ДЗС Гостивар, МЗШВ, МЖСПП	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
9	Чистење и уредување на поројните канали	<ul style="list-style-type: none"> Поројните водотеци и канали на критичните места се исчистени и уредени 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ПО ДЗС Гостивар, МЗШВ, МЖСПП	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
10	Чистење и уредување на отворените канали за наводнување и за одводнување	<ul style="list-style-type: none"> Отворените канали за наводнување и одводнување на критичните места се исчистени и уредени. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ПО ДЗС Гостивар, ЈП Водостопанство, МЗШВ, МЖСПП	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, буџет на ЈП Водостопанство, донатори
11	Реализација на градежни активности за стабилизација	<ul style="list-style-type: none"> Реализирани градежни активности за стабилизација на теренот и 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, РЦУК, ПО ДЗС, МТВ,	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ,

	на теренот и санирање на одрони на идентификувани приоритетни локации	санирање на одрони на идентификувани приоритетни локации.	МЖСПП, приватен сектор - изведувачи, донатори			донатори
12	Зголемување и подобрување на јавното зеленило за зголемена урбана отпорност (на пр. урбана топлина, топли бранови, загадување на воздухот, силни ветрови, итн.)	<ul style="list-style-type: none"> Зголемени се површините на јавно зеленило кои придонесуваат за зголемена урбана отпорност 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, МЖСПП, приватен сектор, субјекти на локално ниво, донатори	2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, приватен сектор, донатори
13	Изградба на зелени покриви и зелени фасади на јавни општински згради за подобрена урбана отпорност (на пр. урбани топлински острови, топлински бранови, собирање атмосферска вода и сл.)	До 2024 година 2 зелени покриви и зелени фасади на јавни општински згради се изведени за подобрена урбана отпорност	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, МЖСПП, приватен сектор, субјекти на локално ниво, донатори	2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, приватен сектор, донатори
14	Инсталирање и редовно одржување на панична инсталација (светилки, сирени и сл.) и инфраструктура за итни состојби (евакуациони знаци, табли, патокази и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> Панична инсталација и инфраструктура за итни состојби е инсталирана и редовно одржувана во сите објекти во општинска сопственост на подрачјето на Општина Гостивар. 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ОО ЦК Гостивар, МОН, МТСП, донатори	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, буџет на локални субјекти, донатори
15	Обезбедување и инсталација на панична инсталација и детектори за чад и јаглерод монооксид за домовите на лицата од ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> Најмалку 200 домаќинства на лица од ранливите категории на граѓани имаат панична инсталација и вградени детектори за чад и јаглерод монооксид 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар, МОН, МТСП, донатори	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
МЕРКА 2.1.2: Реализација на не-структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ

16	Реализирање не-структурни работи за заштита од пожари	<ul style="list-style-type: none"> • 20 информативни табли за забрана на палење на стрништа се поставени на жешките точки; • 30 информативни табли за опасност од шумски пожари/забрана за палење на оган на жешките точки се поставени; • Редовно отстранување на тревата и вегетацијата покрај локалните сообраќајници; • Изработени се потребните проекти за противпожарна заштита и хидрантска мрежа 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, РЦУК, ПО ДЗС, ТППЕ Гостивар, НШ ШС Шар	2022, 2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на ЈП, донатори
17	Реализирање на не-структурни работи за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> • Обележување на поплавниот бран низводно од високите брани во загрозените подрачја. • Изработка на планска/проектна документација за уредување/проширување на речни корита и порои според приоритетна програма; • Изработка на планска и проектна документација за уредување на отворените канали за наводнување и за одводнување. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП Водостопанство, МЗШВ, МЖСПП, ЈП, приватен сектор, РЦУК, ПО ДЗС, ЦУК, ДЗС	2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на оператори на брани, Буџет на ЕЛС, Буџет на РСМ, Буџет на донатори
18	Пошумување на голини и јавни простори за заштита од ерозија, силни ветрови и сл.	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирање на редовни активности за пошумување на голините и јавните простори. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, НШ ШС Шар, приватен сектор	2022, 2023, 2024, 2025, 2026	 	Буџет на ЕЛС, ЈП, НШ ШС Шар, приватен сектор, донатори
19	Мониторинг над загадувањето на воздухот, водата и почвата од операторите со Б еколошка дозвола	Реализирање на редовен мониторинг	ЕЛС Гостивар, ЦЈЗ ПЕ Гостивар	2022, 2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, ЈП, ЦЈЗ ПЕ Гостивар
20	Заштита на земјоделските имоти од временски	<ul style="list-style-type: none"> • Едукативни настани за осигурување на земјоделските површини; 	ЕЛС Гостивар во соработка со МЗШВ, АПРЗ, МЖСПП,	2023, 2024, 2025, 2026	 	Буџет на донатори

	непогоди	<ul style="list-style-type: none"> • Примена на систем капка по капка за заштеда на вода; • Заштита на посевите од град со поставување на заштитни мрежи. 	ЦУК, приватен сектор, академија	континуирано		
21	Изработка на планска и проектна документација за стабилизација на терен и санирање на одрони	<ul style="list-style-type: none"> • Планската и проектната документација е изработена според приоритетната листа на инвестиции 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП	2023, 2024, 2025, 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
22	Изработка на планска и проектна документација за зградба на зелени покриви и зелени фасади на јавни општински згради за подобрена урбана отпорност и зголемување на јавната површина под зеленило	<ul style="list-style-type: none"> • Планската и проектната документација е изработена според приоритетната листа на инвестиции; • Донесени се елаборати за јавно зеленило. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, МЖСПП, приватен сектор, донатори	2023, 2024, 2025, 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
23	Редовна проценка на степенот на заштита од пожари и други опасности на домаќинствата на лицата од ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> • Проценка на степенот на заштита од пожари на најмалку 200 домаќинства на лица од ранливите категории на граѓани. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ТППЕ Гостивар, ПО ДЗС Гостивар	2022, 2023, 2024, 2025, 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
24	Дезинфекција, дезинсекција и дератизација на јавните површини и установи	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирана дезинфекција на јавните површини и установи според потребите на одговорот на КОВИД-19; • Реализирана дезинсекција и дератизација за превенција од векторски преносливи болести и зоонози. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ЦЈЗ ПЕ Гостивар	2022, 2023, 2024, 2025, 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, буџет на ЈП, донатори
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.2: Граѓаните на Општина Гостивар се навремено информирани за ризиците и опасностите и се вклучени во локалната рамка за отпорност						
МЕРКА 2.2.1: Навремено информирање и активно вклучување на ранливите категории на граѓани во локалната рамка на отпорност						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
25	Вклучување на	<ul style="list-style-type: none"> • Изработена мапа на најранливите 	ЕЛС Гостивар во соработка	2023 – 2026	 	Буџет на ЕЛС,

	<p>најранливите категории на население кои би биле најмногу погодени од природните катастрофи, климатските промени и здравствените кризи во намалувањето на ризици од катастрофи со цел за планирање на ефикасна поддршка и помош</p>	<p>категории на граѓани на подрачјето на општината;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ранливите групи на граѓани се вклучени во подготовката на проценките и планските документи; • Реализирани целни активности за јакнење на свеста и знаењето за НРК на ранливите категории на граѓани; • Изработени се 100 планови за заштита и спасување на домаќинствата на лицата со попреченост/лица од ранливите групи на граѓани од подрачјето на општината; • Најмалку 100 лица со попреченост/од ранливите групи на граѓани учествувале во едукација за заштита и самозаштита. 	<p>со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ЈП, општински установи, МТСП, ОО ЦК, донатори</p>	<p>континуирано</p>		<p>донатори</p>
<p>МЕРКА 2.2.2: Континуирано информирање и едукација на населението од Општина Гостивар</p>						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
26	<p>Имплементирање на активности за информирање и едукација на населението за намалување на ризици од катастрофи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пристапување на Општина Гостивар на иницијативата на УНДРР <i>Make Cities Resilient</i> (Да ги направиме градовите отпорни) https://mcr2030.undrr.org/ • Еднаш годишно, на 13ти октомври на Меѓународниот ден за намалување на ризици од катастрофи се реализира отворен ден на општината и ЈП за средби со граѓани и граѓански иницијативи за НРК; • Редовно се реализирани активности за подигање на јавната свест за НРК и климатските промени преку содржина на општинската веб страница, поставување на илустрирани постери, 	<p>ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ЦУК, ДЗС, ОО ЦК, МТСП, донатори</p>	<p>2023 – 2026 континуирано</p>		<p>Буџет на ЕЛС, донатори</p>

		јавни предавања и ср. • Формирани се три тима за врсничка едукација на теми за НРК и климатски промени и се реализирани активности за подигнување на свеста на младите.				
27	Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на Локалниот совет за превенција и советодавните групи на граѓани во месните заедници	• Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на Локалниот совет за превенција; • Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на советодавните групи на граѓани во месните заедници	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар	2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, донатори
28	Промовирање на Прирачникот за граѓани за управување со кризи	• Издаден Прирачник за граѓани за управување со кризи и промовиран во заедницата	ЕЛС во соработка со ИДСЦС, ЦУК	2022		Буџет на донатор
29	Континуирана промоција на волонтерството и основање на доброволно противпожарно друштво во Општина Гостивар	• Промоција на волонтерството за заштита од пожари; • Утврдување на потребата и формирање на доброволно противпожарно друштво	ЕЛС во соработка со ТППЕ Гостивар, ПО ДЗС Гостивар	2022, 2023, 2024, 2025		Буџет на ЕЛС

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3: ПОДГОТВЕН ГОСТИВАР – ЗАСИЛЕНА ПОДГОТВЕНОСТ ЗА НАВРЕМЕН, ЕФИКАСЕН И ЕФЕКТИВЕН ОДГОВОР НА КАТАСТРОФИ И ОТПОРЕН ОПОРАВOK НА ГОСТИВАР						
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.1: Општина Гостивар и нејзините граѓани се подготвени за одговор						
МЕРКА 3.1.1: Изработка на планска документација за подготвеност						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
30	Изработка на план за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар (општинска зграда и општински установи)	• Донесен План за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар (општинска зграда); • Донесени Планови за заштита и спасување на општинските установи и институции на подрачјето на ЕЛС Гостивар	ЕЛС Гостивар, ЈП, основни училишта, средни училишта, градинка, ПО ДЗС Гостивар	2022 - 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на општински установи и институции
31	Донесување на План за	• За прв пат е донесен План за	ЕЛС Гостивар, ЦУК, ДЗС,	2024		Буџет на ЕЛС,

	продолжено дејствување (Business Continuity Plan) на ЕЛС Гостивар	продолжено дејствување на ЕЛС Гостивар	донатори			донатори
32	Донесување на Надворешен план за итни (вонредни) состојби	<ul style="list-style-type: none"> Донесен е Надворешен план за итни (вонредни) состојби според Законот за заштита на животната средина 	ЕЛС Гостивар, ЦУК, ДЗС, донатори	2023		Буџет на ЕЛС
33	Донесување на План за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби	<ul style="list-style-type: none"> За прв пат е донесен План за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЦУК, ДЗС, ТППЕ, донатори	2023		Буџет на ЕЛС, донатори
МЕРКА 3.1.2: Обезбедување на соодветна опрема и професионална обука и тренинг						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
34	Јакнење на капацитетите на членовите на општинскиот штаб за заштита и спасување (со фокус на подобро командување, координација, комуникација и соработка на локално ниво во рамките на системите за управување со кризи и заштита и спасување)	<ul style="list-style-type: none"> Годишна обука со цел за зајакнување на знаењето и капацитетите на членовите на општинскиот штаб 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ЦЈЗ ПЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар, донатори	2023, 2025		Буџет на ЕЛС, донатори
35	Зајакнување на капацитетите на просторните сили за заштита и спасување на Општина Гостивар	<ul style="list-style-type: none"> Минимумот на потребната опрема и средства е набавен; Реализирана е професионална обука и тренинг на просторните сили 	ЕЛС во соработка со ПО ДЗС Гостивар, ДЗС, ТППЕ Гостивар	2023 – 2026 континуирано	 	Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори
36	Зајакнување на капацитетите на ТППЕ Гостивар	<ul style="list-style-type: none"> Минимум на потребната опрема е набавен; Набавка на теренски моторни возила за превоз и специјални теренски ПП возила за шумски пожари; Набавка на опрема за одговор на пожари во урбани средини и ПП скала повисока 	ЕЛС во соработка со ПО ДЗС Гостивар, ДЗС, ТППЕ Гостивар	2023 – 2026 континуирано	 	Буџет на ЕЛС, буџет на РСМ, донатори

		<p>од П+5;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Набавка на опрема за одговор на поплави, на пр. пумпи и сл. • Реализирана е професионална обука и тренинг на ТППЕ 				
37	Редовна обука на претставници на ЕЛС Гостивар за користење на ИКТ алатки за намалување на ризици од катастрофи	<ul style="list-style-type: none"> • Клучните лица од ЕЛС Гостивар се обучени за користење на МКФФИС алатката; • Клучните лица од ЕЛС Гостивар се обучени за користење на НИКС алатката. 	ЕЛС Гостивар со поддршка на РЦУК Гостивар и ЦУК	2023, 2025		Буџет на ЕЛС, буџет на ЦУК
38	Обука за комуникација во услови на катастрофа или криза за лицата задолжени за комуникација и за членовите на општинскиот штаб	<ul style="list-style-type: none"> • Клучните лица се обучени за успешна и ефикасна комуникација во услови на катастрофа или криза 	ЕЛС Гостивар со поддршка на ЦУК, ДЗС, донатори	2025		Буџет на ЕЛС, буџет на донатори
МЕРКА 3.1.3: Реализација на активности за подготвеност на граѓаните на Општина Гостивар						
39	Реализирање на обуки, симулациони вежби и вежби за евакуација на граѓаните во месните заедници во услови на пандемија	<ul style="list-style-type: none"> • Најмалку 4 обуки, симулациони вежби или вежби за евакуација се реализирани во најизложените месни заедници 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, општински установи, РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар, ИМП, МВР ОВР Гостивар, локални субјекти	2023, 2024, 2025, 2026		Буџет на ЕЛС, донатори
40	Реализирање на редовни активности за подготвеност и одговор на катастрофи во јавни установи (на пр. општински објекти, училишта, градинки и сл.) во Општина Гостивар, вклучувајќи обуки, симулациони вежби и вежби за евакуација со учество на локалните ресурси во итни ситуации и во услови на	<ul style="list-style-type: none"> • Редовна реализација на вежби во општинските установи во услови на пандемија и во услови по завршувањето на пандемијата 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, општински установи, РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар, ИМП, МВР ОВР Гостивар, локални субјекти	2023 – 2026		Буџет на ЕЛС, буџет на општински установи, донатори

	пандемија					
41	Едукација на населението изложено на ризици во жешките точки	<ul style="list-style-type: none"> Фокусирана едукација на изложеното население на ризикот од шумски пожари, пожари на објекти, поплави и екстремни временски настани. 	ЕЛС Гостивар со ЈП, ТППЕ Гостивар, ПО ДЗС Гостивар,	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС
42	Фокусирано јакнење на знаењето и капацитетите за подготовка и одговор на ранливите категории на граѓани (жени, млади, постари лица, лица со посебни потреби и др.)	<ul style="list-style-type: none"> Фокусирана едукација за подготвеност и одговор на ранливите категории на граѓани 	ЕЛС Гостивар со ЈП, ТППЕ Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ОО ЦК Гостивар	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС
43	Континуирано јакнење на знаењето и јавната свест за здравствената заштита и здравствените кризи на локално ниво, со посебен осврт на потребите и способностите на ранливите категории на граѓани.	<ul style="list-style-type: none"> Реализирање на здравствена едукација со посебен осврт на ранливите категории на граѓани 	ЕЛС Гостивар со ЈП, ТППЕ Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ЦЈЗ ПЕ Гостивар, ЈЗУ ЗД Гостивар	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.2: Навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи						
МЕРКА 3.2.1: Организација на итен одговор на Општина Гостивар						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
44	Определување на патишта и локации за евакуација на граѓаните и обележување на истите	<ul style="list-style-type: none"> Главните патишта и локации за евакуација и собирни места во општината се определени и обележени 	ЕЛС Гостивар во соработка со ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, ЈП	2023, 2024		Буџет на ЕЛС
45	Засилена контрола на квалитетот на водата за пиење од водоводите и проверка на водата од природните извори во случај на заматување, и други елементарни непогоди	<ul style="list-style-type: none"> Реализирање на зачестени контроли на квалитетот на водата за пиење од водоводите и проверка на водата од природните извори 	ЦЈЗ ПЕ Гостивар во соработка со ЕЛС Гостивар и ЈП	2022, 2023, 2024, 2025, 2026 по потреба		Буџет на ЕЛС, буџет на ЦЈЗ ПЕ Гостивар
46	Редовно информирање на населението	<ul style="list-style-type: none"> Редовно информирање преку подготвени соопштенија, за локални медиуми, социјални мрежи и 	ЕЛС Гостивар во соработка со РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ЦЈЗ ПЕ Гостивар, ЈП	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС

		сл.				
47	Доставување на заштитна опрема за КОВИД-19 за ранливите категории на граѓани	Редовно доставување на заштитна опрема (на пр. заштитни маски, средства за дезинфекција, заштитни ракавици и сл.) за КОВИД-19 за ранливите категории на граѓани	ЕЛС Гостивар, во соработка со ОО ЦК, ЈП, приватен сектор	2022, 2023		Буџет на ЕЛС, донатори, приватен сектор
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.3: Осигурување на отпорен опоравок на Општина Гостивар и нејзините граѓани						
МЕРКА 3.3.1: Воспоставување на систем за брзо и точно утврдување на штетите и потребите на населението						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ
48	Воспоставување на база на податоци на Општина Гостивар за штети, загуби и потреби на погоденото население	• База на податоци за штети, загуби и потреби на погоденото население е воспоставена во дигитална форма	ЕЛС Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, РЦУК Гостивар, ТППЕ Гостивар, ОО ЦК Гостивар, ЈП	2023		Буџет на ЕЛС, донатори
49	Проценка на потребите на населението после катастрофа со осврт на потребите на ранливите групи на население (жени, млади, стари, лица со посебни потреби и др.)	• Потребите на населението се проценети непосредно по катастрофалниот настан	ЕЛС Гостивар ПО ДЗС Гостивар, ОО ЦК Гостивар, меѓународни организации, НВО	2023 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, Влада на РСМ, ЦК, МТСП, донатори
50	Обезбедување на итни потреби на населението после катастрофа со осврт на потребите на ранливите групи на население (жени, млади, стари, лица со посебни потреби и др.)	Потребите на населението се обезбедени непосредно по катастрофалниот настан	ЕЛС Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ОО ЦК Гостивар, меѓународни организации, НВО	2022 – 2026 континуирано	 	Буџет на ЕЛС, Влада на РСМ, МТСП, ЦК, донатори
51	Редовно проценување на настанатите штети од страна на Општинската комисија за процена на штети после елементарни непогоди	Општинската комисија за процена на штети после елементарни непогоди навремено, ефективно и ефикасно ја спроведува постапката	ЕЛС Гостивар	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС

МЕРКА 3.3.1: Реализирање на активности за отпорен опоравок на населението на Општина Гостивар						
52	Реализирање на мерки за ревитализација после настанати катастрофални настани	<ul style="list-style-type: none"> Ревитализацијата после шумски пожари, пожари на отворено и на објекти поплави и други опасности. 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, РЦУК Гостивар, ПО ДЗС Гостивар, ТППЕ Гостивар, НШ ШС Шар, ЦЗ ПЕ Гостивар, сопственици на земјиште, сопственици на објекти, приватен сектор	2022 – 2026 континуирано		Буџет на ЕЛС, ЈП, донатори
53	Отпорна рехабилитација на објекти погодени од катастрофален настан според начелото Изгради повторно подобро	<ul style="list-style-type: none"> До 2024 година 1 објект во сопственост на општината се рехабилитирани или реконструирани 	ЕЛС Гостивар во соработка со ЈП, ДЗС, ЦУК, Влада на РСМ, надлежни министерства, донатори	2024, 2025		Буџет на ЕЛС, Буџет на РСМ, донатори

9. РЕАЛИЗИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН

9.1 Реализирање на стратешкиот план

Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи за периодот 2022 – 2026 година ќе биде реализиран од страна на општинската администрација на Општина Гостивар во координација со Градоначалникот и Советот на општината и партнерство и соработка со останатите субјекти на системот за управување со намалувањето на ризиците од катастрофи на локално и национално ниво. Од страна на Градоначалникот ќе биде назначен координатор на реализацијата на стратешкиот план (најчесто тоа е лицето кое ги исполнува задачите и обврските од управувањето со намалувањето на ризици од катастрофи) и тој/таа во соработка со останатите делови на општинската администрација ќе обезбеди:

- Во соработка со градоначалникот ќе го определи тимот/работната група за реализација на планот;
- Практично имплементирање на активностите од акцискиот план преку координација на реализацијата на планските активности;
- Следење и известување за реализацијата на планот, како на ниво на посебни мерки и целини, така и на ниво на целиот план;
- Иницирање постапка за ажурирање на планот;
- Подготовка на квартални и годишни извештаи за реализацијата на планот до Советот на општината, Градоначалникот, донаторите и партнерските организации;
- Ќе врши и други работи определени од страна на градоначалникот и советот на општината кои се потребни за реализација на планот.

За успешна, навремена и ефикасна реализација на стратешкиот план потребно е да се обезбедат неопходните човечки и финансиски ресурси

➤ **Финансиски ресурси** – Во согласност со акцискиот план, општината е неопходно навремено да ги планира финансиските средства кои се предвидени за реализација на мерките и активностите првенствено преку сопствениот буџет, но имајќи во предвид дека истиот е ограничен, преку изнаоѓање на средства од други извори на пр. државен буџет, национални и регионални програми, мултилатерални и билатерални донатори, европски и др. фондови.

➤ **Човечки ресурси** – Реализацијата на стратешкиот план ќе се спроведе со учество на постојниот персонал на општинската администрација, особено на лицата задолжени за намалувањето на ризици од катастрофи. Сепак, во планот се предвидени и мерки и активности за градење на капацитетите на општинската администрација во наредниот период, паралелно со имплементацијата на истите, како во поглед на тематската област, така и во поглед на стекнување на знаења и вештини од раководење со проекти, пристап до фондови и сл.

9.2 Следење и евалуација на стратешкиот план

Системот за следење и евалуација е составен дел од процесот на стратешкото планирање и обезбедување поддршка во постигнувањето на стратешките цели на планот, следење на напредокот на неговата реализација, утврдување на постојните предизвици и постигнати резултати, заедно со обезбедување на мерки и активности од планот, како и рефлектирање на стекнатото искуство и научените лекции. Последователно овој систем за следење и евалуација се воспоставува според постоечката рамка за следење и евалуација на програми и проекти на локално ниво. Со цел да се следат постигнувањата на планот, просечно достапните вредности од

2020 год. ќе се користат како основни индикатори. Ажурирањето на вредностите може да се изврши за време на среднорочната ревизија на планот пред истекот на втората година од неговото донесување.

Следењето на планот се однесува на систематско собирање и обработка на податоци што можат да бидат корисни за подобрување на процесот на донесување на одлуки, информирање на засегнатите страни и осигурување на нивниот придонес, како и идентификување на напредокот на остварувањето на мерките и активностите, идентификување на застои и донесување на стратегии за надминување на истите, како и соодветно ажурирање на акциската рамка на планот.

Се планира да има две евалуации на Стратешкиот план за намалување на ризици од катастрофи за Општина Гостивар и тоа на неговите стратешки цели и на постигнатите резултати - среднорочна евалуација по истекот на втората година од донесувањето на планот и крајна евалуација по во последните три месеци од истекот на четвртата година од донесувањето на планот . Евалуацијата ќе ги земе во предвид не само индикаторите од планот, туку и пошироките индикатори од областа на управување со намалувањето на ризици од катастрофи и одржливиот развој на општината. Соодветната методологија за евалуација ќе ја примени надлежниот евалуатор. Евалуациите се препорачува да ја изврши субјект за надворешна проценка.

Реализацијата и следењето на исполнувањето на планот ќе биде спореведено од страна на надлежната администрација на општината, назначена од страна на градоначалникот. Последователно ќе се подготвуваат годишни извештаи за напредокот на реализирањето, како и соодветно ажурирање на планот доколку е потребно по основ на дополнителни активности или граѓански иницијативи кои би можеле да се реализираат во предвидената временска рамка.

9.3 Стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на Општина Гостивар – Рамка за следење

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: ИНФОРМИРАНОСТ ЗА ОПАСНОСТИТЕ И РИЗИЦИТЕ – РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЛОКАЛНИ ПОЛИТИКИ, МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОТПОРНОСТ НА КАТАСТРОФИ						
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.1: Подобрено знаење на локалните субјекти за намалување на ризици од катастрофи						
МЕРКА 1.1.1: Континуирана едукација на општинската администрација и субјектите на локално ниво за подобро знаење за проценка на ризици и опасности						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
1	Редовно спроведување на обуки за општинската администрација и локалните субјекти за намалување на ризици од катастрофи	<ul style="list-style-type: none"> • Една обука за проценка на ризици и опасности, вклучувајќи ги и климатските и здравствените ризици; • Онлајн обуки за управување со кризи на веб платформата за учење https://opstinski.mk • Обука на општинската администрација за користење на системот за електронска процена. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на учесници на обука за проценка на ризици и опасности (м/ж); • Број на учесници на онлајн обука (м/ж); • Број на учесници на обука за користење на системот за ел. Процена (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 учесници на обука за проценка на ризици и опасности; • 20 учесници на онлајн обука; • 5 учесници на обука за користење на систем за ел. процена 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Курикулум за обука; • Веб-лог од онлајн платформа; • Извештај за обука; • Сертификати за обука
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.2: Интегрирана мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторска процена за подрачјето на општина Гостивар						
МЕРКА 1.2.1: Редовно донесување и ажурирање на процените на загроеност и основните плански документи за намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
2	Редовно ажурирање на процени на загроеност од ризици и опасности	<ul style="list-style-type: none"> • Ажурирана Процена на загроеност на подрачјето на Општина Гостивар еднаш годишно или после секој катастрофален настан; • Ажурирана Процена на загроеност на Општина Гостивар од природни опасности и други несреќи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тековно ажурирање на двете процени. 	<ul style="list-style-type: none"> • Процените на загроеност се редовно или по потреба ажурирани 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Објавени процени на загроеност; • Одлуки за ажурирање на процени; • Одлука за донесување на процените од страна на Советот на општината; • Службен гласник на општината.
3	Донесување и ажурирање на основни плански документи за намалување на ризици од катастрофи на подрачјето на Општина Гостивар	<ul style="list-style-type: none"> • Ажуриран План за заштита и спасување на Општина Гостивар од природни непогоди и други несреќи; • Донесен Оперативен план за заштита и одбрана од поплави за Општина Гостивар; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тековно донесување или ажурирање 	<ul style="list-style-type: none"> • Основните плански документи се донесени или редовно се ажурирани 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Објавени основни плански документи; • Одлуки за донесување/ажурирање на основни плански документи; • Одлука за

		<ul style="list-style-type: none"> • Донесен План за заштита од пожари на подрачјето на Општина Гостивар; • Донесен Оперативен план за заштита од природни непогоди во зимски услови; • Донесена годишна Програма за активности на Општина Гостивар во областа на противпожарната заштита; • Донесен Оперативен план за справување со појава на заразна болест КОВИД-19 кај луѓето; • Донесена Програма за спроведување на општи мерки на заштита на населението од заразни болести на подрачјето на Општина Гостивар на годишно ниво. 				донесување на основните плански документи од страна на Советот на општината; <ul style="list-style-type: none"> • Службен гласник на општината.
4	Изработка на мапи на опасности и ризици на Општина Гостивар и публикување на gostivari.gov.mk	Изработени се мапи на опасности и ризици за подрачјето на Општина Гостивар и се јавно достапни	• Број на мапи на опасности и ризици	• Публикувани се 4 мапи за 4 опасности и ризици	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Објавени мапи на опасности и ризици; • Веб страна на општина.
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.3: Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи во стратешкото и развојното планирање на локално ниво						
МЕРКА 1.3.1: Вклучување на намалувањето на ризици и катастрофи во клучните сектори на локално ниво						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
5	Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи на локално ниво	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвени вертикални и хоризонтални обрасци за стратешко планирање; • Реализирана обука на општинската администрација за вклучување на НРК во стратешките и развојните програми, планови и клучни сектори; • Донесени приоритетни стратешки програмски и развојни документи од клучните сектори со вклучено намалување на ризици од катастрофи 	<ul style="list-style-type: none"> • Публикација за вертикални и хоризонтални обрасци; • Број на обуки за општинската администрација; • Број на обучени општински службеници (м/ж); • Број на стратешки/програмски/плански документи од два клучни сектори 	<ul style="list-style-type: none"> • Публикувани се вертикалните и хоризонталните обрасци; • Реализирана е обуката на општинската администрација; • 8 стручни лица се обучени; • Три стратешки/програмски/плански документи од три 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Објавени вертикални и хоризонтални обрасци; • Извештај од обука; • Потврда за учество на обука; • Одлука за донесување на два стратешки/програмски/плански документи од два клучни сектори; • Службен гласник на општината

				клучни сектори.		
--	--	--	--	-----------------	--	--

Стратешки приоритет 2: Инвестиции за отпорност на Општина Гостивар						
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.1.: Реализација на структурни и не-структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
МЕРКА 2.1.1: Реализација на структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
6	Реализирање на структурни мерки за противпожарна заштита	<ul style="list-style-type: none"> Изградени се просеки за заштита од ширењето на шумските пожари; Изградени се зафати на водотеците во шумските предели за обезбедување на вода за гасење. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на локации Должина во метри на изградени пресеки. Број на изградени зафати; Волумен на зафатена вода. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од шумски пожари според приоритети за дејствување. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација; Градежна книга/дневник; Извештај за работите.
7	Изградба на хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција при пожари	Изведена е хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција при пожари на селектирани општински објекти и јавни површини	<ul style="list-style-type: none"> Должина во м на хидрантска мрежа; Број на хидранти/приклучоци; Број на објекти со хидрантска мрежа. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од пожари во урбан простор. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација; Градежна книга/дневник; Извештај за работите.
8	Реализирање на структурни мерки за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> Проширени се речните корита и бреговите се исчистени на критичните места; Изградени се заштитни насипи на критичните точки; Уредени се речните корита и бреговите на жешките точки. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на критични места; Должина во метри на исчистени, уредени речни корита и брегови. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од поплави преку одржување на постојната и инвестирање во нова инфраструктура. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација; Градежна книга/дневник; Извештај за работите.
9	Чистење и уредување на поројните канали	<ul style="list-style-type: none"> Поројните водотеци и канали на критичните места се исчистени и уредени 	<ul style="list-style-type: none"> Број на критични места; Должина во метри на исчистени и уредени поројни водотеци и канали. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од поплави преку одржување на постојната и инвестирање во нова инфраструктура. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација; Градежна книга/дневник; Извештај за работите.
10	Чистење и уредување на отворените канали за наводнување и за одводнување	<ul style="list-style-type: none"> Отворените канали за наводнување и одводнување на критичните места се исчистени и уредени. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на критични места; Должина во метри на исчистени и уредени канали. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од поплави преку одржување на постојната и инвестирање во нова инфраструктура. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација; Градежна книга/дневник; Извештај за работите.
11	Реализација на градежни активности за	<ul style="list-style-type: none"> Најмалку 2 свлечишта/одрони се идентификувани на приоритетни 	<ul style="list-style-type: none"> Број на критични места/локации; 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната заштита од свлечишта и 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Техничка документација;

	стабилизација на теренот и санирање на одрони на идентификувани приоритетни локации	локации и се стабилизирани/санирани.	<ul style="list-style-type: none"> • Број на одрони; • Површина која е стабилизирани. 	одрони.		<ul style="list-style-type: none"> • Градежна книга/дневник; • Извештај за работите.
12	Зголемување и подобрување на јавното зеленило за зголемена урбана отпорност (на пр. урбана топлина, топли бранови, загадување на воздухот, силни ветрови, итн.)	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена површина на јавно зеленило; • Посадување на зеленило со цел за намалување на загаденоста на почвата со тешки метали. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Површина под јавно зеленило. 	• Зголемена урбана отпорност.	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Градежна книга/дневник; • Извештај за работите.
13	Изградба на зелени покриви и зелени фасади на јавни општински згради за подобрена урбана отпорност (на пр. урбани топлински острови, топлински бранови, собирање атмосферска вода и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> • Најмалку 3 зелени покриви/фасади на јавни општински објекти се реализирани. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Површина под зелени покриви/зелени фасади. 	• Најмалку 3 зелени покриви/фасади.	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Градежна книга/дневник; • Извештај за работите.
14	Инсталирање и редовно одржување на панична инсталација (светилки, сирени и сл.) и инфраструктура за итни состојби (евакуациони знаци, табли, патокази и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> • Панична инсталација и инфраструктура за итни состојби е инсталирана и редовно одржувана во сите објекти во општинска сопственост на подрачјето на Општина Гостивар. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на објекти и локации; • Тип и вид на панична инсталација и инфраструктура. 	• Зајакната заштита на граѓаните и институциите во случај на итни состојби и настани	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Градежна книга/дневник; • Извештај за работите.
15	Обезбедување и инсталација на панична инсталација и детектори за чад и јаглерод моноксид за домовите на лицата од ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> • Најмалку 200 домаќинства на лица од ранливите категории на граѓани имаат панична инсталација и вградени детектори за чад и јаглерод моноксид 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на објекти и локации; • Тип и вид на панична инсталација и детектори; • Број на корисници м/ж. 	<ul style="list-style-type: none"> • 200 објекти во населените места; • Приближно 500 лица се корисници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Градежна книга/дневник; • Извештај за работите.
МЕРКА 2.1.2: Реализација на не-структурни работи за превенција и ублажување на катастрофи						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
16	Реализирање не-структурни	•20 информативни табли за забрана	• Број на локации;	•20 информативни	Годишно	• Техничка

	работи за заштита од пожари	<p>на палење на стрништа се поставени на жешките точки;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 информативни табли за опасност од шумски пожари/забрана за палење на оган на жешките точки се поставени; • Редовно отстранување на тревата и вегетацијата покрај локалните сообраќајници; • Изработени се потребните проекти за противпожарна заштита и хидрантска мрежа. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тип на табли; • Исчистена површина во м2 од треви и вегетација покрај локалните сообраќајници. • Број на изработени проекти. 	<p>табли за забрана на палење на стрништа;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 информативни табли за опасност од шумски пожари/забрана за палење на оган; • Површина во м2. • 2 изработени проекти 		<p>документација;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Техничка спецификација; • Потврда за испорака на табли; • Градежна книга; • Извештај за работите; • Фото документација.
17	Реализирање на работи за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> • Обележување на поплавниот бран низводно од високите брани во загрозените подрачја. • Изработка на планска/проектна документација за уредување/проширување на речни корита и порои според приоритетна програма; • Изработка на планска и проектна документација за уредување на отворените канали за наводнување и за одводнување. • Изработка на проекти според решенија засновани врз природата. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации со знаци за поплавен бран; • Број на планови/проекти. 	<ul style="list-style-type: none"> • 15 локации; • 8 плански/проектни документи. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Техничка спецификација; • Ревизија на проекти; • Извештај за работите.
18	Пошумување на голини и јавни простори за заштита од ерозија, силни ветрови, и сл.	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирање на редовни активности за пошумување на голините и јавните простори • Планската и проектната документација е изработена според приоритетната листа на инвестиции • Изработка на проекти според решенија засновани врз природата. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации за пошумување; • Вид на садници; • Број на садници. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пошумени локации; • Број на садници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка спецификација; • Извештај за обезбедени садници; • Извештај за работите.
19	Мониторинг над загадувањето на воздухот, водата и почвата од операторите со Б еколошка дозвола	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирање на редовен мониторинг. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Број на мерни станици; • Број на оператори. 	<ul style="list-style-type: none"> • 10 локации; • 10 мерни станици; • 5 оператори со Б еколошка дозвола. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка спецификација; • Извештаи од мониторинг; • Елаборати за Б еколошки дозволи.
20	Заштита на земјоделските	<ul style="list-style-type: none"> • Едукативни настани за 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на едукативни 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 едукативни 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај од

	имоти од временски непогоди	осигурување на земјоделските површини; <ul style="list-style-type: none"> • Примена на систем капка по капка за заштеда на вода; • Заштита на посевите од град со поставување на заштитни мрежи 	настани; <ul style="list-style-type: none"> • Број на присутни земјоделци + м/ж; • Број на издадени осигурителни полиси; • Број на посеви заштитени од град; • Површина на земјоделско земјиште заштитена од град. 	настани; <ul style="list-style-type: none"> • 20 посеви со систем капка по капка; • 20 посеви заштитени од град. 		едукативни настани; <ul style="list-style-type: none"> • Список на присутни земјоделци; • Издадени осигурителни полиси; • Техничка спецификација за систем капка по капка; • Техничка спецификација на заштитни мрежи; • Извештај за работите.
21	Изработка на планска и проектна документација за стабилизација на терен и санирање на одрони	<ul style="list-style-type: none"> • Изработени два проекти за за санација на свлечишта/стабилизација на одрони. • Планската и проектната документација е изработена според приоритетната листа на инвестиции • Изработка на проекти според решенија засновани врз природата. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Вид на опасност; • Зафатено население (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> • Два прокети за за санација на свлечишта/стабилизација на одрони. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка спецификација; • Планска/проектна документација; • Извештаи од работите.
22	Изработка на планска и проектна документација за изградба на зелени покриви и зелени фасади на јавни општински згради за подобрена урбана отпорност и зголемување на јавната површина под зеленило	<ul style="list-style-type: none"> • Планската и проектната документација е изработена според приоритетната листа на инвестиции; • Изработен е елаборат за подигнување на зеленило на јавни површини. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на планови/проекти; • Број на објекти; • Вид на објекти; • Локации. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 објекти со зелени кровови/фасади. • Зголемена површина ан зеленило. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка спецификација; • Планска/проектна документација; • Извештаи од работите.
23	Редовна проценка на степенот на заштита од пожари и други опасности на домаќинствата на лицата од ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> • Проценка на степенот на заштита од пожари на најмалку 200 домаќинства на лица од ранливите категории на граѓани 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Број на корисници – семејства + м/ж + возрасни групи. 	<ul style="list-style-type: none"> • 200 домаќинства во населените места по приоритет; • 500 лица се корисници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај за избор на локации; • Изработени проценки.
24	Дезинфекција, дезинсекција и дератизација на јавните површини и установи	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирана дезинфекција на јавните површини и установи според потребите на одговорот на КОВИД-19; • Реализирана дезинсекција и 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на јавни објекти; • Површина во м2 која е дезинфицирана. • Површина во м2 на која е извршена дезинсекција; 	<ul style="list-style-type: none"> • 20 јавни објекти; • 10,000 м2 површина. • 50 локации 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај за избор на локации; • Извештај од работите.

		дератизација за превенција од векторски преносливи болести и зоонози.	• Број на објекти/локации во која е извршена дератизација.			
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.2: Граѓаните на Општина Гостивар се навремено информирани за ризиците и опасностите и се вклучени во локалната рамка за отпорност						
МЕРКА 2.2.1: Навремено информирање и активно вклучување на ранливите категории на граѓани во локалната рамка на отпорност						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
25	Вклучување на најранливите категории на население кои би биле најмногу погодени од природните катастрофи, климатските промени и здравствените кризи во намалувањето на ризици од катастрофи со цел за планирање на ефикасна поддршка и помош	<ul style="list-style-type: none"> • Изработена мапа на најранливите категории на граѓани на подрачјето на општината; • Ранливите групи на граѓани се вклучени во подготовката на проценките и планските документи; • Реализирани целни активности за јакнење на свеста и знаењето за НРК на ранливите категории на граѓани; • Изработени се 100 планови за заштита и спасување на домаќинствата на лицата со попреченост/лица од ранливите групи на граѓани од подрачјето на општината; • Најмалку 100 лица со попреченост/од ранливите групи на граѓани учествувале во едукација за заштита и самозаштита. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на локации; • Број на лица – семејства + м/ж + возрастни групи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Сите населени места на подрачјето на општината; • Сите ранливи групи се мапирани; • 100 домаќинства во населените места; • 100 лица се корисници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај за избор на локации/лица; • Изработена мапа; • Изработени проценки; • Извештаи од активности.
МЕРКА 2.2.2: Континуирано информирање и едукација на населението од Општина Гостивар						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
26	Имплементирање на активности за информирање и едукација на населението за намалување на ризици од катастрофи	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Гостивар е дел од иницијативата на УНДРР <i>Make Cities Resilient</i> (Да ги направиме градовите отпорни) https://mcr2030.undrr.org/ • Еднаш годишно на 13ти октомври на Меѓународниот ден за НРК се реализира отворен ден на општината и ЈП за средби со граѓани и граѓански иницијативи за НРК; • Редовно се реализирани активности за подигнување на 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на учесници; • Број на иницијативи; • Вид на активности за подигнување на јавната свест; • Број на учесници; • Опфатено население + м/ж; • Број на членови на тимовите за врсничка едукација 	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Гостивар е дел од мрежата на отпорни градови; • 100 лица учесници во отворениот ден; • 5 иницијативи на годишно ниво; • 8 годишни активности; • 9 лица се членови на двата тима за врсничка едукација. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Пристапница кон иницијативата; • Извештај од отворениот ден; • Информативен и едукативен материјал; • Извештаи од спроведени активности; • Одлука за формирање на тимови за врсничка едукација;

		<p>јавната свест за НРК и климатските промени преку содржина на општинската веб страница, поставување на илустрирани постери, јавни предавања и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формирани се три тима за врсничка едукација на теми за НРК и климатски промени и се реализирани активности за подигнување на свеста на младите 				<ul style="list-style-type: none"> • Извештаи за работа на тимовите.
27	<p>Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на Локалниот совет за превенција и советодавните групи на граѓани во месните заедници</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на Локалниот совет за превенција; • Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на советодавните групи на граѓани во месните заедници 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на учесници; • Број на настани; • Број на месни заедници. 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 членови на локалниот совет; • 40 членови на советодавните групи на граѓани; • 10 месни заедници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај од настаните за едукација; • Информативен и едукативен материјал; • Извештаи од спроведени активности.
28	<p>Промовирање на Прирачникот за граѓани за управување со кризи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Издаден Прирачник за граѓани за управување со кризи и промовиран во заедницата 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на примероци; • Број на промотивни настани; • Број на пристапувања на онлајн верзијата на прирачникот. 	<ul style="list-style-type: none"> • Граѓаните од Општина Гостивар се едуцирани за управување со кризи. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Издаден Прирачник за граѓани за управување со кризи; • Извештај од промотивните настани.
29	<p>Континуирана промоција на волонтерството и основање на доброволно противпожарно друштво во Општина Гостивар</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Промоција на волонтерството за заштита од пожари; • Утврдување на потребата и формирање на доброволно противпожарно друштво 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на реализирани активности; • Број на повици за вклучување на волонтери во ДППД; • Број на нови волонтери – членови на ДППД (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> • Волонтерството во противпожарната заштита и членувањето во ДППД е континуирано промовирано. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај од активности; • Извештај од ДППД.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: ПОДГОТВЕН ГОСТИВАР – ЗАСИЛЕНА ПОДГОТВЕНОСТ ЗА НАВРЕМЕН, ЕФИКАСЕН И ЕФЕКТИВЕН ОДГОВОР НА КАТАСТРОФИ И ОТПОРЕН ОПОРАВОК НА ГОСТИВАР

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.1: Општина Гостивар и нејзините граѓани се подготвени за одговор

МЕРКА 2.1.1: Изработка на планска документација за подготвеност						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
30	Изработка на план за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар (општинска зграда и општински установи)	<ul style="list-style-type: none"> Донесен План за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар (општинска зграда); Донесени Планови за заштита и спасување на општинските установи и институции на подрачјето на ЕЛС Гостивар 	<ul style="list-style-type: none"> Донесен План за заштита и спасување; Број на општински установи и институции со планови за заштита и спасување. 	<ul style="list-style-type: none"> Изработени и донесени се планови за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар и нејзините установи и институции. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Објавен План за заштита и спасување на ЕЛС Гостивар; Објавени планови за заштита и спасување на општинските установи и институции; Одлуки за донесување на плановите за заштита и спасување.
31	Донесување на План за продолжено дејствување (Business Continuity Plan) на ЕЛС Гостивар	<ul style="list-style-type: none"> За прв пат е донесен План за продолжено дејствување на ЕЛС Гостивар 	<ul style="list-style-type: none"> Донесен План за продолжено дејствување на ЕЛС Гостивар 	<ul style="list-style-type: none"> Обезбедено континуирано дејствување на ЕЛС Гостивар 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Одлука за донесување на План за продолжено дејствување; План за Продолжено дејствување; Одлука за усвојување.
32	Донесување на Надворешен план за итни (вонредни) состојби	<ul style="list-style-type: none"> Донесен е Надворешен план за итни (вонредни) состојби според Законот за заштита на животната средина 	<ul style="list-style-type: none"> Донесен Надворешен план за итни (вонредни) состојби на Општина Гостивар 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната превенција и подготвеност за техничко-технолошки инциденти и катастрофи 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Одлука за донесување на Надворешен план; Надворешен план за итни (вонредно) состојби; Одлука за усвојување.
33	Донесување на План за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби	<ul style="list-style-type: none"> За прв пат е донесен План за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби 	<ul style="list-style-type: none"> Донесен План за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби. 	<ul style="list-style-type: none"> Зајакната и навремена кризна комуникација. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Одлука за донесување на план; План за комуникација; Одлука за усвојување на планот.
МЕРКА 3.1.2: Обезбедување на соодветна опрема и професионална обука и тренинг						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
34	Јакнење на капацитетите на членовите на општинскиот штаб за	<ul style="list-style-type: none"> Годишна обука со цел за зајакнување на знаењето 	<ul style="list-style-type: none"> Број на учесници; Број на настани. 	<ul style="list-style-type: none"> 15 членови и заменици членови; 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Едукативен материјал;

	заштита и спасување (со фокус на подобро командување, координација, комуникација и соработка на локално ниво во рамките на системите за управување со кризи и заштита и спасување)	и капацитетите на членовите на општинскиот штаб		• Реализирана обука на две години.		• Извештај од спроведени активности.
35	Зајакнување на капацитетите на просторните сили за заштита и спасување на Општина Гостивар	• Минимумот на потребната опрема и средства се набавени; • Реализирана е професионална обука и тренинг на просторните сили	• Тип/вид на набавена опрема и средства; • Број на настани; • Број на членови на просторните сили (м/ж).	• Членовите на просторните сили за заштита и спасување располагаат со потребните опрема и средства и со подобрени капацитети.	Годишно	• Техничка спецификација; • Потврда за прием на опрема/средства; • Извештај од спроведени активности.
36	Зајакнување на капацитетите на ТППЕ Гостивар	• Минимум на потребната опрема е набавен; • Реализирана е професионална обука и тренинг на ТППЕ	• Тип/вид на набавена опрема и средства; • Број на настани; • Број на членови на ТППЕ (м/ж).	• Членовите на ТППЕ располагаат со потребните опрема и средства и со подобрени капацитети.	Годишно	• Техничка спецификација; • Потврда за прием на опрема/средства; • Извештај од спроведени активности.
37	Редовна обука на претставници на ЕЛС Гостивар за користење на ИКТ алатки за намалување на ризици од катастрофи	• Клучните лица од ЕЛС Гостивар се обучени за користење на МКФФИС алатката; • Клучните лица од ЕЛС Гостивар се обучени за користење на НИКС алатката.	• Број на стручни лица од општинската администрација.	• 6 стручни лица се обучени за користење на МКФФИС и НИКС алатките.	Годишно	• Едукативен материјал; • Извештај од спроведени активности.
38	Обука за комуникација во услови на катастрофа или криза за лицата задолжени за комуникација и за членовите на општинскиот штаб	• Клучните лица се обучени за успешна и ефикасна комуникација во услови на катастрофа или криза	• Број на стручни лица од општинската администрација.	• 15 стручни лица се обучени за комуникација.	Годишно	• Едукативен материјал; • Извештај од спроведени активности.
МЕРКА 3.1.3: Реализација на активности за подготвеност на граѓаните на Општина Гостивар						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
39	Реализирање на обуки, симулациони вежби и вежби за евакуација на граѓаните во месните заедници во услови на пандемија	• Најмалку 4 обуки, симулациони вежби или вежби за евакуација се реализирани во	• Вид на вежби; • Број на настани; • Број на учесници (м/ж).	• 4 вежби; • 4 населени места; • 80 лица се учесници.	Годишно	• Извештај од спроведени активности.

		најизложените месни заедници				
40	Реализирање на редовни активности за подготвеност и одговор на катастрофи во јавни установи (на пр. општински објекти, училишта, градинки и сл.) во Општина Гостивар, вклучувајќи обуки, симулациони вежби и вежби за евакуација со учество на локалните ресурси во итни ситуации и во услови на пандемија	<ul style="list-style-type: none"> Редовна реализација на вежби во општинските установи во услови на пандемија и во услови по завршувањето на пандемијата 	<ul style="list-style-type: none"> Вид на вежби; Број на настани; Број на учесници (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> 8 вежби; 4 населени места; 160 лица се учесници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Извештај од спроведени активности.
41	Едукација на населението изложено на ризици во жешките точки	<ul style="list-style-type: none"> Фокусирана едукација на изложеното население на ризикот од шумски пожари, пожари на објекти и поплави. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани; Број на населени места; Број на учесници (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> 10 населени места; 500 лица се учесници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Извештај од спроведени активности.
42	Фокусирано јакнење на знаењето и капацитетите за подготовка и одговор на ранливите категории на граѓани (жени, млади, постари лица, лица со посебни потреби и др.)	<ul style="list-style-type: none"> Фокусирана едукација за подготвеност и одговор на ранливите категории на граѓани 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани; Број на населени места; Број на учесници (м/ж) 	<ul style="list-style-type: none"> 12 населени места; 120 лица се учесници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Извештај од спроведени активности.
43	Континуирано јакнење на знаењето и јавната свест за здравствената заштита и здравствените кризи на локално ниво, со посебен осврт на потребите и способностите на ранливите категории на граѓани.	<ul style="list-style-type: none"> Реализирање на здравствена едукација со посебен осврт на ранливите категории на граѓани 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани; Број на населени места; Број на учесници (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> 20 населени места; 200 лица се учесници. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Извештај од спроведени активности.

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.2: Навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи

МЕРКА 2.2.1: Организација на итен одговор на Општина Гостивар

#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
44	Определување на патишта и локации за евакуација на граѓаните и обележување на истите	<ul style="list-style-type: none"> Главните патишта и локации за евакуација и собирни места во општината се определени и обележени 	<ul style="list-style-type: none"> Број на локации; Број на населени места; Број на знаци. 	<ul style="list-style-type: none"> Определени се патиштата и локациите и истите се обележани со цел за непречена евакуација. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Мапа на патишта и локации; Извештај од спроведени активности.
45	Засилена контрола на квалитетот на водата за пиење од водоводите и проверка на водата од природните	<ul style="list-style-type: none"> Реализирање на зачестени контроли на квалитетот на водата за 	<ul style="list-style-type: none"> Број на контроли; Вид на контроли; Број на населени места. 	<ul style="list-style-type: none"> Според програмите и плановите се врши 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> Мапа на населени места; Резултати од

	извори во случај на заматување, и при други елементарни непогоди	пиене од водоводите и проверка на водата од природните извори		контрола во сите зафатени населени места.		спроведени контроли со вредности; • Извештај од спроведени активности.
46	Редовно информирање на населението	Редовно информирање преку подготвени соопштенија, за локални медиуми, социјални мрежи и сл.	<ul style="list-style-type: none"> • Број на настани; • Број на населени места; • Опфатено население (м/ж). 	• Сите населени места и сите граѓани	Годишно	• Извештај од спроведени активности.
47	Доставување на заштитна опрема за КОВИД-19 за ранливите категории на граѓани	Редовно доставување на заштитна опрема (на пр. заштитни маски, средства за дезинфекција, заштитни ракавици и сл.) за КОВИД-19 за ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> • Број на парчиња на опрема; • Број на населени места; • Број на граѓани-приматели (м/ж) 	• Обезбедена од пренесување на КОВИД-19 за најранливите категории на граѓани	Годишно	• Спецификација; • Извештај од спроведени активности.
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.3: Осигурување на отпорен опоравок на Општина Гостивар и нејзините граѓани						
МЕРКА 3.3.1: Воспоставување на систем за брзо и точно утврдување на штетите и потребите на населението						
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	Индикатори	Посакувана цел	Фреквенција на следење	Извор на верификација
48	Воспоставување на база на податоци на Општина Гостивар за штети, загуби и потреби на погоденото население	• База на податоци за штети, загуби и потреби на погоденото население е воспоставена во дигитална форма	<ul style="list-style-type: none"> • Вид на база на податоци; • Опфатено население (м/ж). 	• Погоденото население е опфатено во базата на податоци.	Годишно	• Извештај од базата на податоци; • Извештај од спроведени активности.
49	Проценка на потребите на населението после катастрофа со осврт на потребите на ранливите групи на население (жени, млади, стари, лица со посебни потреби и др.)	• Потребите на населението се проценети непосредно по катастрофалниот настан	<ul style="list-style-type: none"> • Број на населени места; • Вид на потреби; • Опфатено население (м/ж). 	• Проценети се потребите на погоденото население после катастрофален настан.	Годишно	• Извештај од проценките; • Извештај од спроведени активности.
50	Обезбедување на итни потреби на населението после катастрофа со осврт на потребите на ранливите групи на население (жени, млади, стари, лица со посебни потреби и др.)	Потребите на населението се обезбедени непосредно по катастрофалниот настан	<ul style="list-style-type: none"> • Број на населени места; • Вид на итни потреби; • Опфатено население (м/ж); • Опфатени ранливи категории на граѓани (м/ж). 	• Обезбедени се итните потреби за погоденото население.	Годишно	• Извештај од проценките; • Извештај од спроведени активности.

51	Редовно проценување на настанатите штети од страна на Општинската комисија за процена на штети после елементарни непогоди	Општинската комисија за процена на штети после елементарни непогоди навремено, ефективно и ефикасно ја спроведува постапката	<ul style="list-style-type: none"> • Број на населени места; • Број на настани со процени на штети; • Вкупни штети. 	<ul style="list-style-type: none"> • Проценети се настанатите штети после елементарните непогоди. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај од проценките; • Елаборат за проценета штета; • Одлука на Совет на општина; • Службен гласник на општина.
МЕРКА 3.3.1: Реализирање на активности за отпорен опоравок на населението на Општина Гостивар						
52	Реализирање на мерки за ревитализација после настанати катастрофални настани	<ul style="list-style-type: none"> • Ревитализација после шумски пожари, пожари на отворено и на објекти поплави и други опасности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на настани; • Број на планови за ревитализација; • Број на мерки за ревитализација; • Опфатено население (м/ж). 	<ul style="list-style-type: none"> • После катастрофални настани се реализирани плановите и мерките за ревитализација. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Планови за ревитализација; • Извештај од спроведени мерки и активности.
53	Отпорна рехабилитација на објекти погодени од катастрофален настан според начелото Изгради повторно подобро	До 2024 година 1 објект во сопственост на општината се рехабилитирани/реконструирани	<ul style="list-style-type: none"> • Два објекти по приоритет. 	<ul style="list-style-type: none"> • Еден приоритетени објект е рехабилитиран/реконструирани. 	Годишно	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација; • Проектна документација; • Градежна книга/дневник; • Извештај од спроведена работа.

ПРИЛОГ 1 – Надлежности на Општина Гостивар²⁴ се:

1. Урбанистичко (урбано и рурално) планирање, издавање на одобренија за градење на објекти од локално значење утврдени со Закон, уредување на просторот и уредување на градежното земјиште;

2. Заштита на животната средина и природата, во смисла на преземање на мерки за заштита и спречување од загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштитата од бучава и нејонизирачко зрачење;

3. Локален економски развој, во смисла на планирање на локалниот економски развој, утврдување на развојни и структурни приоритети, водење на локална економска политика, поддршка на развој на мали и средни претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој контекст учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенции и промовирање на партнерство;

4. Комунални дејности, во смисла на снабдување со вода за пиење, испорака на технолошка вода, одведување и пречистување на отпадни води, одведување и третман на атмосферски води, јавно осветлување, одржување на јавна чистота, собирање, транспортирање и постапување со комунален цврст и технолошки отпад, уредување и организирање на јавниот локален превоз на патници, одржување на гробовите, гробиштата и давање погребални услуги, изградба, одржување, реконструкција и заштита на локалните патишта и улици и други инфраструктурни објекти, регулирање на режимот на сообраќајот, изградба и одржување на улична сообраќајна сигнализација, изградба и одржување на јавен простор за паркирање, одстранување на непрописно паркирани возила, одстранување на хаварисани возила од јавните површини, изградба и одржување на пазари, чистење на оџаците, одржување и користење на паркови, зеленило, парк-шуми и рекреативни површини, регулација, одржување и користење на речните корита во урбанизирани делови, определување на имиња на улици, плоштади и други инфраструктурни објекти;

6. Култура, во смисла на институционална и финансиска поддршка на културните установи и проекти, негување на фолклорот, обичаите, старите занаети и слични културни вредности, организирање на културни манифестации, поттикнување на разновидни специфични форми на творештво;

7. Спорт и рекреација, во смисла на развој на масовен спорт и рекреативни активности, организирање на спортски приредби и манифестации, одржување и изградба на објекти за спорт, како и поддршка на спортски сојузи;

8. Социјална заштита и заштита на деца, во смисла на финансирање, инвестиции, одржување и сопственост на детски градинки и домови за стари, остварување на социјална грижа за инвалидни лица, деца без родители и родителска грижа со воспитно-социјални проблеми, со посебни потреби, од еднородителски семејства како и деца од улица, лица

²⁴ [http://gostivari.gov.mk/statuti-i-komunes-se-gostivarit/\(Shqip\)](http://gostivari.gov.mk/statuti-i-komunes-se-gostivarit/(Shqip)) односно <http://gostivari.gov.mk/mk/статут-на-општина-гостивар/> (македонски)

изложени на социјален ризик, засегнати со злоупотреба на дрога и алкохол, подигање на свеста на населението, домување на лица со социјален ризик, остварување на право и воспитување на деца од предучилишна возраст;

9. Образование, во смисла на основање, финансирање и администрирање на основни и средни училишта во соработка со централната власт, во согласност со закон, како и организирање на превоз и исхрана на ученици и нивно сместување во ученички домови;

10. Здравствена заштита, во смисла на управување со мрежата на јавни здравствени организации и објекти од примарна здравствена заштита во кои општината е застапена во сите одбори на сите здравствени организации во јавна сопственост, здравствено воспитување, унапредување на здравјето, превентивни активности, заштита на здравјето на работниците и заштита при работа, здравствен надзор на животната средина, надзор над заразните болести, помош на пациенти со специјални потреби и други области определени со закон;

11. Спроведување на подготовки и преземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјални добра од воени разурнувања, природни непогоди и други несреќи и од последици предизвикани од нив;

12. Противпожарна заштита вршена од територијалната противпожарна единица;

13. Надзор над вршењето на работи од надлежност на општината;

14. Други работи определени со закон.

БИБЛИОГРАФИЈА

Општина Гостивар. Програма за развој за 2021 година.

Општина Гостивар. План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од март 2020 година.

Општина Гостивар. Процена на загроеноста на подрачјето на Општина Гостивар од сите ризици и опасности од 2020 година

Општина Гостивар. Процена на загрозеност на Општина Гостивар од природни непогоди и други несреќи од 2020 година.

УН. Цели на одржлив развој 2015 – 2030.

УНДРР. Рамката за намалување на ризици од катастрофи од Сендаи 2015 – 2030.

Закони и други акти:

Закон за заштита на населението од заразни болести (Редакциски пречистен текст, 2018)

Закон за заштита и спасување (36/04)

Закон за заштита и спасување - Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 2017)

Закон за здравствена заштита – Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 37/16)

Закон за здравствено осигурување – Редакциски пречистен текст (142/16)

Закон за пожарникарството - Пречистен текст (168/17)

Закон за управување со кризи (Сл. Весник на РМ 29/05 со измените и дополнувањата - 41/14 и 104/15)

Уредба за знаците за предупредување, модалитетот и постапките за предупредување и дејствијата на населението (217/18)

Уредба за методологијата за изработка на процената на загрозеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената (Сл. Весник на РМ 13/11)

Уредба за утврдување на оперативните постапки за меѓусебна комуникација, координација, соработка и постапување на субјектите во системот за управување со кризи (Сл. Весник на РСМ, број 27/18).

Уредбата за видот на податоците и информациите за начинот и постапката на нивно доставување до Центарот за управување со кризи односно РЦУК (Сл. весник на РМ бр. 9/07)

Устав на Република Северна Македонија. 2018.

Центар за управување со кризи. *Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите од системот за управување со кризи во прогласена кризна состојба*. Трето дополнето издание. 2016

Регионален штаб за управување со кризи. *Деловник за работа на Регионалниот штаб – Гостивар*. 2008 година

Веб страни (по редослед на користење)

<https://tinyurl.com/fv3c9zw7>
https://www.preventionweb.net/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf
https://www.unisdr.org/files/46052_disasterriskreductioninthe2030agend.pdf
https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf
<https://unhabitat.org/about-us/new-urban-agenda>
<http://gostivari.gov.mk/>
<https://www.undrr.org/terminology/disaster-risk-management>
https://cuk.gov.mk/files/Standardni_operativni_proceduri_B5_mkd.pdf
<http://zdravstvo.gov.mk/wp-content/uploads/2018/01/ZAKON-ZA-ZASHTITA-NA-NASELENIETO-OD-ZARAZNI-BOLESTI-zakluchno-so-br.-37-od-2016.pdf>
<https://mk.wikipedia.org/>
<https://tinyurl.com/y8n2no6a>
<http://www.stat.gov.mk/PublikaciiPoOblast.aspx?id=54&rbrObl=31>
<https://www.arcgis.com/apps/opdashboard/index.html#/2096bd4b051b42948ac3f5747e80c3a5>
<https://tinyurl.com/x5zw67ht>
<https://opstinski.mk/>
<https://mcr2030.undrr.org/>